

MAGYARI

T. „Otthon” Írók és Hírlapírók Köre
HUNGARIA
BUDAPEST
VII., Erzsébet-körút 9—11.

Director și redactor responsabil:
dr. Paál Árpád

Proprietar: TIPOGR. SFT. LADISLAU S. A.
Nrul de inscriere in Reg. Publ. periodice — Tri-
bunalul B'hor, sectia III. Nr. ord. 11/11 Iunie 1938

Primcolaborator: **dr. Gyáriás Elemér**

A közigazgatási reform a minisztertanács előtt

Végleges maradt a tíz vidékre való beosztás. — Az iskolai felügyelőségek megszervezése már az új beosztás szerint történt

Bucuresti. Saját tud. Szerdán délután ismét minisztertanács volt, ezuttal a patriarchián, Miron Cristea elnöke alatt. Armand Calinescu ismertette a közigazgatási reformot, különös tekintettel a 10 közigazgatási vidék szervezésére, ami hivatva van a közigazgatás központosítását végrehajtani.

A tíz vidékre való beosztás végleges maradt. A közigazgatási törvény első alkalmazása Calinescunak az az intézkedése, amely az iskolai felügyelőségeket a 10 közigazgatási kerületnek megfelelően osztja be.

A barcelonai kormány elfogadja az önkéntesek elszállítására vonatkozó angol tervet

A spanyol köztársaság elrendelte az arany és ezüst értéktárgyak s az ékszerek beszolgáltatását

Barcelonából jelentik: Del Vayo köztársasági külügyminiszter az angol kormányhoz kedden eljuttatott jegyzékében hangoztatja, hogy a spanyol köztársasági politikát a háború kezdetétől fogva az a szándék töltötte el, hogy ne tegyen semmi olyant, ami az európai béke általános érdekei ellen volna. De különbséget kell tenni a külföldi országokból parancsszóra, hatalmi célokból behatolt hadseregek és a tényleges önkéntesek között. A spanyol köz-

társasági kormány hozzájárul az önkéntesek elszállításához, mert meg van győződve, hogy a külföldi beavatkozás megszüntetése az általános viszály veszedelmét is elhárítja.

Bilbaóból jelentik: Barcelonai jelentés szerint rendeletet adtak ki, mely szerint 10 napon belül mindenkinek át kell adnia a köz részére értéktárgyait: aranyát, ezüstjét és ékszereit. Azokat, akik a rendelkezésnek nem tesznek eleget, súlyos büntetéssel sújtják.

Küzdelem a drágaság ellen

Fővárosi sajtóhang a piaci felhozatal meggátlása miatt emel panaszt

Bucurestiből jelentik: A „Curentul” írja: Az üzérkedés elfojtására irányuló rendszabályok elleni szabottás a legteljesebb mértékben folyik a fővárosban éppogy, mint a vidéken. A piaci közvetítő árusok valóságos passzív rezisztenciájával állunk szemben. A kormány által felállított feltételekkel és ellenőrzéssel szemben ezek az üzérek, akik a piaci kereslet szerint mesterkedik az árakkal, télen ellenállással, keresztbe font karral tüntetnek. Egyszerűen nem hajlandók bevinni a városokba a szükséges mennyiséget. Ez a szabottálás két oldalról támadja a nagyközönség életérdekeit. Először is sújtja a gyümölcs- és zöldségtermelőket, akiknek látniuk kell, termékeik hogyan rothadnak el és boldogok lennének, ha bármilyen feltételekkel eladhatnák őket. Másodsorban sújtja a tisztviselőket és általában szerényebb sorsu embereket, akik meghatározott jövedelemből élnek, s akik egész életberendezésüket a piaci árakhoz szabott pontos kalkulációra alapítják.

Az utóbbi napokban számos szerény tisztviselő-család arra kényszerült, hogy a legszűkebbre szorítsa le piaci kosárkájának tar-

talmát, lemondva gyakran a legszükségesebb élelmiszerről is.

Néhány üzér hallatlan merénylete ez a kormány ellen, mely a legjobb szándékokkal van eltelve a szegény, de becsületes kisemberek iránt. Ez az adáz harc, mely a kormány és eme üzérkedő banda között folyik, azoknak az ártatlanoknak a bőrére megy, akiket a kormány megvédeni akar.

Ha ezek az üzérek nem akarnak élelmiszert hozni a városokba; ha úgy gondolják, hogy csak rablófeltételek mellett foghatják meg a munka végét, ha nem akarják figyelembe venni és betartani a tisztviselőfizetések és a megélhetés költségei közötti normális arányosságot — akkor a karhatalomnak kell őket félreállítania és büntös üzemüket megfelelő megtorlással sújtania. Más embereknek, tisztviselőknek és arra méltóknak kell átvenniük helyeiket. Vannak Európában eléggé polgáriarsult államok, ahol a szabottálást fejükkel fizetik meg. Ezeket a banditákat nem szabad meghagyni abban a hitükben, hogy a végtelenségig játszhatnak egy nagyon békés lakosság türelmével. A legdrágább rendszabályokkal kell véget vetni ennek a szervezett szabottásnak.

Új törvény az adózásról

Az országos Hivatalos Lap hétfői száma hozza az 1938. április elseji egyenesadó-törvény végrehajtási utasítását. Az utasítás egyes rendelkezéseit az alábbiakban közöljük.

A korábbi (1935. évi) egyenes adótörvény a külföldi vállalatok romániai üzleteire nézve bizonyos eltérő intézkedéseket tett, hogy e vállalatok ne panaszkodhassanak kétszeres megadóztatás miatt. Az új törvény világosan meg szabja, hogy minden olyan idegen vállalat, cég, amelyiknek jövedelme van az ország területén, köteles adót fizetni. Hasonlóképpen adózás alá esnek a külföldi cégek és vállalatok képviselői is. A megadóztatás alkalmával az idegen vállalatnak az ország területén lebonyolított forgalmát veszik tekintetbe. A kivetés vállalatoktól történik, még abban az esetben is, ha egy-egy képviselő több vállalatnak az ügyeit intézi.

Egyébként a törvény adózás szempontjából a kereskedőket és iparosokat két jól megkülönböztetett osztályba sorozza. Az első osztályba azok a kereskedők és iparosok tartoznak, akiknek az adózó alapjuk nem haladja meg a háromszázezer leit. Ezekre három évenként változatlan marad az adóalap. A második osztályba a 300 ezer lei adójövedelmen fölül nagykereskedők és nagyiparosok tartoznak. Ebben a nagyobb kategóriában évenként megújul az adóalap megállapítása.

A kereskedők és iparosok adóalapját az előző év forgalma után számítják ki, a könyvvezetés adatai szerint. Ha ilyen könyvelési adatok nincsenek, vagy nem megbízhatók, akkor az összehasonlító rendszert alkalmazzák, vagyis az egyenes adó alá eső üzletek jövedelmét más hasonló forgalmu üzletek jövedelmével veszik egyenlőnek. Az adózók osztályozását nemcsak a benyújtott adóvallomások alapján végzik, hanem fölhasználják évégett a hivatalból teljesített előzetes kiszállások és nyomozások adatait is.

A kézimunkások tiszta jövedelme csak akkor esik adó alá, ha ez a jövedelem meghaladja a havi ezer, a heti 250, a napi 50 és óránként 6.25 leit. Ha a munkásnak más fizetése is van, köteles azt is bejelenteni. Kézimunkásoknak azokat a mindkét nembeli egyéneket tekintik, akik ipari munkát végeznek kereskedelmi és ipari vállalkozásoknál, magánosoknál, vagy állami hivatalokban, még pedig frott vagy szóbeli munkaszerződések és tanoncszerződések alapján, napi, heti vagy havi megállapodással.

Az adó alá eső tiszta jövedelmet úgy állapítják meg, hogy a teljes jövedelemből levonnak: 1. A tisztviselőknél és minden másféle alkalmazottnál tizszázalékos nyugdíjalapra; 2. A kézimunkásoknál a fenti tizszázalékoson kívül levonják azt az összeget, amelyet havonként husz napi, hetenként öt napi, vagy naponként nyolc órai munkával keres. Ha a kézimunkásoknak több fizetése is van, köteles ezt bejelenteni, mivel ebben a kedvezményben csak egyszer részesülhet.

Az új törvény külön adózó kategóriának veszi a kis iparosmestereket is. Ezek egyenes adóját épúgy, mint a 300 ezer lei jövedelmen alóli kereskedők és iparosok adóját, három évre előre állapítják meg. A kis iparosmesterek

kategóriájába tartozáshoz szükségesek a következő előfeltételek:

1. Műhelye legyen bejegyezve a munkakamara iparos ügyosztályánál. 2. Mesterkönyvel és iparigazolvánnyal kell rendelkeznie és egyedül kell műhelyét vezetnie. A falvakbeli iparosoknak nem kötelező a munkakamaránál való bejegyzés. 3. Nem alkalmazhat öt lóerőnél nagyobb energiájú gépeket. 4. Nem alkalmazhat hétnél több segédet. Az alkalmazottak közé nem számítják a tanoncokat. 5. Műhelyén kívül nem dolgozthat.

Az adózók osztályozását a 30-ik szakasz előírásai alapján egy pénzügyigazgatósági kiküldött vagy a pénzügyminisztérium által ki-

küldött biztos végzi. A jövedelem megállapításánál tekintetbe veszik a helyszíni megállapításokat. A fellebbezési bizottság elnöke az igazságügyminiszter jóváhagyása után a pénzügyminisztérium által kijelölt bíró lesz.

A kérvényekre a bélyegtvörvény értelmében 8 leies bélyeget kell ragasztani. A fellebbezési és az engedményeket kérő iratokra pedig 27 leies bélyeget. Ezeket a bélyegilletékeken kívül 0.60 százalékos adót is szednek. Az ötezer leies aluli fellebbezések ez utóbbi illeték alól mentesek.

Az egyenesadó részletes utasításai végül a kihágások és azok büntetése felől intézkednek.

Heves földrengés rázta meg a fővárost

A földrengések és a hatalmas rázkódás néhány másodpercig páni félelemben tartotta a lakosságot

A földrengés epicentruma Bucureștitől 155 kilométerre volt

București. Saját tud. Szerda este negyed 11 órakor erőteljes földrengés volt Bucureștiban. Megdöbbant az emberek lába alatt a föld s aztán hatalmas rázkódás következett, amely néhány másodpercig páni félelemben tartotta a főváros lakosságát. Az emberek kirohantak a házaikból, mozik, kávéházak közönsége az utcára futott, félve a földrengések megismétlődésétől.

A Blokkházak lakói hanyathatók rohanatok le a lépcsőkön, mialatt bent, a lakásokban meginogtak a függőlámpák, becsúszkáltak az ajtók és a szekrényekben összecsendültek a poharak.

A hivatalos jelentés szerint a földrengés epicentruma Bucureștitől 155 kilométerre volt a vranceni hegyekben.

Bucureștiban az első hullámot 22 óra 15 perc és 43 másodperccor jelezte a földrengésjelző készülék. A legnagyobb kilengés 22 óra 16 perc és 2 másodperccor kezdődött és az utolsó hullámot 22 óra 29 perccor jelezték a készülékek.

A bucurești földrengés körülbelül négy fokkal erősebb volt.

Az epicentrum vidékén a földrengés 22 óra 16 perc és 23 másodperccor volt. A petroleum vidéken, különösen Moreniban, nagy földalatti morajlás kíséretében többszörös, erős földrengést éreztek

22 óra 10 perccor. Hasonló jelentések érkeztek Ploestiből is. Itt 50 másodpercig tartott és kelet-délfelé vonult tovább. Galatiban 10.20 perccor érezték.

Buzeuban igen erős volt a földrengés, amelynek itt három fázisa volt.

A legerősebb volt a második s a leghosszabb a harmadik. Itt épületekben is okozott kisebb károkat a földrengés.

A jelentéseket egybevéve, sehol emberéletben nem esett kár, sebesülés sem történt s az épületekben csak itt-ott észleltek kisebb repedéseket.

BRASOVBAN IS ELÉNK FÖLDRENGÉST ÉSZLELTEK

Brașov. Saját tud. Az ország több részével egyidejűen csúttörtőkre virradó éjszaka 10 óra 25 perccor Brașovban is élénk földrengést észleltek. Először egy kisebb földrengésre figyelt fel a lakosság amelyet több erős rázkódás követett. Az emberek az erősebb földrengések után rémülten menekültek az utcára és óriási pánik keletkezett. Az utcákon hiányos öltözöt emberek százai tolongtak, akik csak akkor mertek visszamenni lakásaikba, amikor újabb földrengés már hosszabb időn keresztül nem mutatkozott. A földrengés alig néhány másodpercig tartott s komolyabb kárt nem okozott.

Tilosban

Írta: Tölgyesi D. László

A hajnal csillag még ragyogott a színtelen, nedv égen, amikor Petres Károly, a falú vidám, ezermester Káruj bá-ja, betette maga mögött a galambducos faragott kaput. A nyári hajnal csiklandozóan csipős levegője ölelte körül az mos alakját és megremegte a bozontos bajuszát; alig látszó orrcimpáit. Kihúzta magát. Fekete csapott szélű kalapját megbillentette, mint ha a bolondos álomvilág visszamaradt szereplőinek akart volna alkalmat adni a menekülésre. Szakértő szemekkel vizsgálta az eget. Körülpislogott a láthatáron, majd a háztetőn mozdulatlanul gubbasztó szélkakas felé fordította fejét. Meg volt elégedve a vizsgálatos eredményével és csendesen mormogta maga elé a prognózist.

— Soha szebb időt. Száraz marad ma a kalapom és a szél se viszi el.

Megindult a láthatáron emelkedő hegyek felé. Harmonikás csizmája kényeskedve furta bele magát az út porába. Vállán átvetve, baloldalon, tempósan ringató a szóttesből varrt, tulipánosra himzett sző tarisznya. Az erdei legeleire kihajított marháknak szánt ókora ragyogó kőse mellé Zsuzsika asszony gondos keze egész napra való szalonnát és frissen sült rozskenyeret csusztatott a tarisznyába. De Káruj bá' is beledugott valamit, ami most menetelés közben minden gondolatát lefoglalta.

— Ártatlan szerszám; nem vés az még a madárnak sem. — igazolta magát borzongató lelkiismerete előtt.

— Annak nem is, de annál jobban a halaknak. Meg aztán engedély sincs — próbált ellenkezni a jöbbik eszé.

— Csiba te! — hogy a nyárson sült pisztráng fájtos húsa fojtaná beléd a szót!...

Ezzel be is fejezte a két eszé közötti vitát és

letérve az útról nekivágott a mogyorókkal szegélyezett hegyi ösvénynek. A tarisznyában szerényen meghúzódó titkos szerszám, a jól megcsodort bélhúr és a csalogató görbüléssel megbajtott szakállas horog igazolást nyert.

II.

Három héttel ezelőtt határozta el Káruj bá', hogy szert tesz erre az egyszerű horgász felszerelésre. A lóhavas erdőből jövet a hegyipatak zúgójánál pihent meg. A hirtelen sziklába ütköző patak vad rohanással zúdul a mélybe. A vízessé alatti, jegesen forrongó vízben piros petytyec, ezüst csillogású halak ficánkoltak. Pisztrángok. Jól ismerte az ízet ennek a ritka csomégének és amíg a szalonnáját bontogatta össze-futott szájában a nyál. Falatozás közben ért meg a terve. Legközelebb horoggal jön ki. Bár ha tudta, hogy őrzik a patakot, mégis rászánta magát a dologra. Ettől a pillanattól fogva dedölgött gondolata lett a pisztráng halászás — tilosban.

Titokzatos mosoly ült arcán, amikor hazatért. Zsuzsa asszonyt sem akarta beavatni titkába. Tudta, hogy a templombajáró felesége nem csak ellenezné tervét, de össze is szidná. Mintha hallaná a kardoskodó asszony hangját.

— Kigyelmed is a vénségére kótyagosodék meg. Hát elmene a szép esze? A tavaszi széna árát akarja-e ámdandába fizetni? s tán még a tiszteltes úr es kipurkálná. Jaj Istenem, Istenem! — még most se nyugodhatik, még most se lehet békességem. Hát nem volt elég az a sok szitty-szotty, amit fiatal korában rakott a nyakamba?...

Összerezent. Nem. Az asszony nem tudhat meg semmit, mert pergő nyelve pokollá változtatná az életét.

A szózás napját tűzte ki terve véghezvitelére. Kiszínezte, kidolgozta a legapróbb részletekig ezt a kirándulást. Még másnap bement a városba és megvette a húr meg a szakállas horogot. Vesszót csak a mogyorósban fog vágni ne-

Beck lengyel külügyminiszter tárgyalásai a balti államokkal

A miniszter szerdán Lettország fővárosába érkezett

Varsóból jelentik: Beck lengyel külügyminiszter szerdán délután Rigába érkezett. A lengyel külügyminiszter néhány napot tölt a lett fővárosban. Érkezésekor a lett külügyminiszter fogadta a repülőtéren. Beck külügyminiszter rigai időzése azzal a külpolitikai mozgalommal függ össze, mely önállósítani akarja magát egy nyugati hatalmak demokrata-frontjától, mint a Berlin—Róma tengelytől és a szovjet-terjeszkedésnek se akar utat nyitni. A balti államok szövetsége kivált ez utóbbi szempontból fontos Lengyelországnak.

Meghalt Lóte József a cluji Pasteur-intézet kezdeményezője

Budapestről jelentik: Nagy gyászba van a magyar tudományos életnek. Ilyefalvi Lóte József egyetemi tanár 82 éves korában meghalt. A kiváló tudós 43 évig volt előbb a cluji, majd pedig a szegedi egyetemen a kórtan tanára s egész generációt nevelt az orvostudományban.

Lóte professzor transsylvaniai származású, az albamegyei Muresciucon született 1856-ban. Előbb Budapesten fejtett ki tudományos működést, mint tanársegéd, 1888-ban nagyobb külföldi utat tett, különösen Koch Róbert laboratóriumában dolgozott. 1890-ben a budapesti Pasteur intézet tanársegédévé nevezték ki, ugyanebben az évben a cluji egyetemen felállított általános kör- és gyógytani tanszék tanára.

Hosszu cluji működése alatt nemcsak tudományos működésével, hanem szeretetreméltó egyéniségével is kiérdemelte az általános megbecsülést. Mikor Szegeden egyetemet szerveztek, Lóte József itt is elfoglalta tanszékét, majd nyugalmába vonult és azóta Budapesten élt. A cluji Pasteur-intézetet annakidején Lóte József kezdeményezésére építette fel a magyar kormány de a közbejött háboru megnyitására és berendezésére csak a hatalomváltás után került sor.

hogy meggyanítsák a tervét. Türelmetlenül várta a napok múlását. A Lóhavasról való hazatérése után alig egy hétre bejelentette a feleségének, hogy másnap sózni megy.

— Zsuzsa te! — hónap mennék.

— Hova?

— Sózni.

— Ejsze biza a páztor leányának csavarát a fejét, hogy ilyen sietős lett az utja. Hát nem tudja, hogy tegnap fogadtam embereket az erdei kaszálóra? Tán azt várja, hogy én húzzam mellettk a rendet?

— Jó van na...

— Dehogyan vána jó! — 'sze alig egy hete hajtá ki a lábas jószágot s mán elfoga a mehetnék. Kelemen komák es csak a hónap vége felé mennek sózni, ahogy anak rendje s medja vagyon. Jaj Káruj, Káruj, kigyelmedtő elpusztulhat minden...

— Elég ha mondom! Alljon meg a kerepele! met...

— Még, hogy én kerepelek? Ezt meri nekem mondani, mikor jól tudja, hogy nálam nélkül már rég dobra került volna az élet...

Káruj bá' felugrott, felcsapta a kalapját s csak az ajtóból szót vissza.

— A kaszásokkal megyek.

Nem akart vitatkozni az asszonnyal. Tudta mi következne. Semmi kedve se volt végighallgatni ki tudja hányadszor házasasszony papucs a á sirt történetét.

III.

A nap már élénk pirral vonta be a Keleti Kárpátok komor csúcsait, amikor Káruj bá' megállt egy szálastra nőtt mogyorófa előtt. Lábja zsebéből elővette mágneses bicakját. Kiválasztotta a legegyszerűbb ágat és belenyeszt az édesre fent pengével.

A mogyorós oldaltól alig egy órányira volt a zúgó. Nekivágott a hegyoldalnak. Utközben megtisztította a mogyorófa vesszőt az apró ágaktól és hajlítgatva, suhogtatva próbálgatta, hogy

Arab világkongresszus gyűl össze Palesztináért

Jeruzsálemben nagy razzia volt, Jaffában sok gyújtogatás történt

Kairóból jelentik: A pán-arab kongresszusra, melynek eszméjét Alluba, volt egyiptomi miniszterelnök vetette fel, az arab országokból egyre többen jelentkeznek. A kongresszus jelszava: „Palesztina megvédése.”

Jeruzsálemi jelentés szerint egyébként Palesztina még mindig forrong. Jeruzsálemben szerdán nyugalom volt, de ez annak köszönhető, hogy az angol rendőrség és katonaság az összes utcákat végig-razziázta és minden járókelőt megmozott. Jaffában sok helyen gyújtogatás történt. Az arab aktivisták és az angol rendőrök valóságos torlasz-harcot vittak.

Chamberlain miniszterelnök az angol alsóházban a burgosi kormány átiratát ismertette

Kijelentette, hogy az angol-olasz egyezmény esetleg a nyáron életbeléphet. Hamis hírek indultak a lappangó kormányválságról

Londonból jelentik: Chamberlain miniszterelnök az alsóházban egy kérdésre válaszolva közölte, hogy Franco tábornoknak az angol jegyzékre adott válasza szerint a nemzeti légi haderő nem intézett tervszerű támadást a spanyol kikötőben horgonyzó angol hajók ellen. A nemzeti repülőket azért támadták a kikötőket, hogy megakadályozzák a fegyver, lőszer, robbanóanyag és egyéb hadianyagok kihajózását. Etekintetben nem tehetnek különbséget az egyes hajók között, annál kevésbé, mert a hajók lobogóit nem is tudták volna megkülönböztetni egymástól. A burgosi kor-

mány jegyzéke rámutat a továbbiakban arra, hogy azok a hajók, amelyek nem foglalkoznak dugáru-csempészéssel, de mégis, szabad elhatározásból felkeresik a veszélyeztetett területeket, csak saját megfontolatlanáguk következményeinek teszik ki magukat. A támadások egyébként nem a hajók, hanem a kikötők ellen irányulnak.

Más kérdésre válaszolva Chamberlain a következő kijelentést tette:

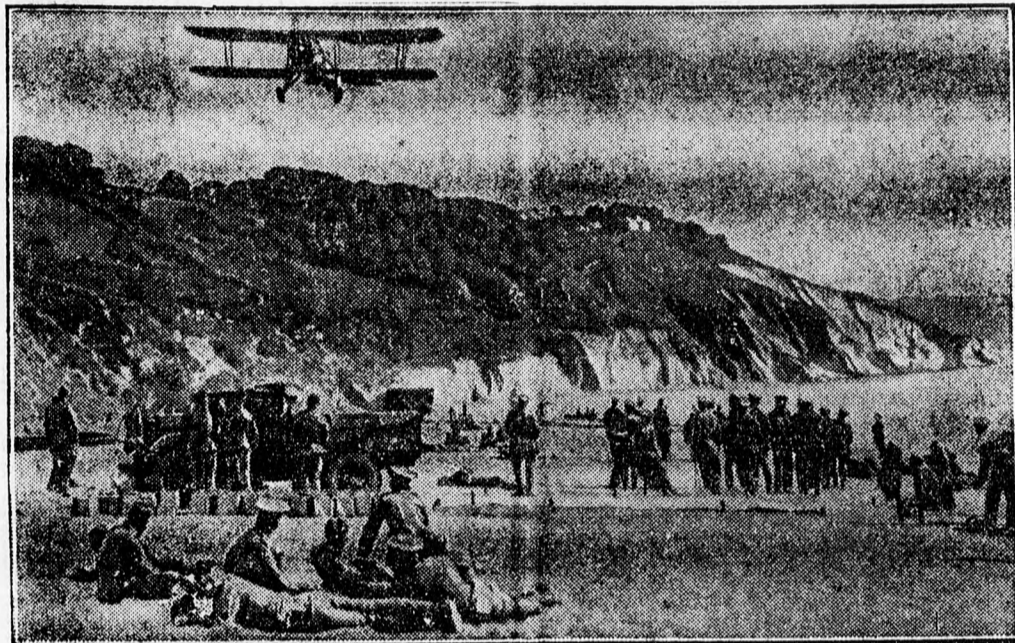
— Egyáltalában nincs kizárva az a lehetőség, hogy a parlamentet a nyári szünet alatt összehívják abban az esetben, ha lehetővé válik az angol-olasz egyezmény életbeléptetése a nyári szünet alatt.

Fletcher munkáspárti képviselő kérdezte, vajjon a miniszterelnök tud-e biztosítékot adni, hogy a képviselőház megkérdése nélkül nem lép életbe az angol-olasz egyezmény?

Chamberlain kijelentette, ilyen biztosítékot nem tud adni, de hangsúlyozta, hogy maga is szükségesnek tartja a szerződés életbeléptetése előtt a képviselőház vitáját,

annál is inkább, mert az egyezmény életbeléptetése a spanyol kérdés rendezésével áll összefüggésben.

Londonból jelentik: A Reuter-ügynökség foglalkozik azokkal a külföldi lapjelentésekkel, amelyek szerint az angol kormány három tagja kijelentette volna, hogy lemond, ha az angol-olasz egyezményt az angol kikötések végrehajtása nélkül léptetik életbe. A Reuter-ügynökség utal Chamberlain kijelentésére, mely szerint az egyezmény a spanyolországi kérdések elintézése után kezdi meg érvényességét. Az angol kormány tagjai — állapítja meg a Reuter, — ebben a kérdésben teljesen egyetértenek a miniszterelnökkel.

Anglia déli partjain nagyszabású hadgyakorlatokat tartottak, amelyen a szárazföldi, tengeri és léghaderő egységei vettek részt.

megfelele, birni fogja-e a pedzést. A mogyoró-fákat lassan fenyők váltották fel, birókukba véve Káruj bá' utját. Az ősvény eszesélyes kanyarokat vágva kapaszkodott fel a mind maredékbebbé váló oldalon, ügyesen kerülgetve el a mohos szikálakat.

Az izzadság kiverte Káruj bá' homlokát mire keresztül vágta magát a sűrű fenyvesen és a tetőre ért. A nap már teljes pompájában ontotta éltető sugarait. A végtelen kékeszöld élénkzöld harmatos, zöld vidéket csak apró haragos-vörös eziklák és az alig néhány száz lépésre rohánó patak csendesebb folyásánál felszálló ködfosz-lányok tarkították.

Káruj bá' homlokát megtörölve leteljedett az ördögördőktől szegélyezett tisztásra. Elővette a tarisznyából a horgászfelszerelést és hozzáfogott a halászó szerszám összeállításához. Nem sietett. Ki akarta használni a tilosban halászás minden apró gyönyörét. Közben vastag cigarettát sodort és a húrnak a vesszőre való erősítését vidám füstölés közepette végezte el. Előkerült a régi gyufásdoboz is. Kitalolta a fiokoc-káját és undorodó gyönyörköléssel nézegette a lomhán kigyozó, kövér hernyókat. Kiválasztotta a szemre legszebb példányt és bünyös ujjai közé fogva óvatosan mozdulatlan húzogatta fel a horogra. Vigyázott nehogy kibujjon a horog, mert a pisztráng ravasz halacska és nem kapja be a csillogó végű csaléteket. A cigarettá mar pörköltni kezdte bajuszát, amikor nyelvének egy mesterfogásával kitolta a szájából, utánaeresztve a tüdejébe mélyen leszívott füstöt is. Lassú, lopakodó léptekkel indult a patak felé. Szél nem mozdult, ág nem zördült és a pisztrángok gondatlanul kergetőztek a pajkos napsugarak-ká.

Óvatosan helyezkedett el a zúgó alatt álló mohos szikla mögött és vesszőjét kinyújtva, csobbantva csapta bele a horgot a vízbe. Azután lassan visszahúzva a felszínre megtáncoltatta, mintha a hernyó vergődne tiltakozva a váratlan hideg rühdő ellen, majd rábízta a vízszodrara és várta a pedzést. Nem sokáig kellett várjon. Alig

pár perc múlva, — mintha valamelyik gyanutlan pisztráng vészjel leadása lett volna, — vil-lamos áramként koppant tenyerén a húrön végigszaladt rándulás és a horogra akadt a pisztráng kínos meglepetésének minden erejével fí-cánkolt.

Ugy tervezte, hogy csak három darabot fog. De amikor már három negyedes pisztráng vergődött a tarisznyában elfogta Káruj bá't a könnyű préda és a halász szenvedély okozta láz. Se hallva se látva folytatta a halászást.

Ezért nem vette észre Domokos Pistát sem, akit a csendőrségtől való leszerelés után nevezett ki a főispán erdőkerülő vadőrnek. Pista ugyanott bukkant ki a sűrűből, ahol alig egy óraja Káruj bá' törölgette izzadt homlokát. Mint-ha sietőre istennyila csapott volna le mellette, olyant koppant Káruj bá' dohbartyáján a Pista hangja.

— Hahó! — az árgyélusét, aki ördögöd van! Az első pillanatban el akarta hajtani a horgot, de fejét hátrakapva és Domokos Pistát meg-ismerve nyugodtan folytatta a halászást. Érezte, hogy tréfával el lehet ütni a dolgot. Máskép jegyzőkönyv lesz belőle és büntetés.

— Adj! Isten ecsém! — kiáltott vidáman a legény felé.

— De ne adjék! — ha kied itt a tilosba' halászik, — igyekezett szigorú lenni Pista és fenyegetően közeledett az öreg felé.

— Ej, ej ecsém! — mióta vagy ilyen rossz-akarattal hozzám? — Tán apádat ölém meg, hogy törvénytelenéssel gyanuskodsz rólam?

Pista elérte, hogy az öreg ravaszkodni akar és meg akarta mutatni, hogy kiszolgált csendőr létére tudja mit jelent a tettenérés. Káruj bá' pedig már nem figyelte a horgot, — nem is lett volna értelme, mert a beszéd zajától szétugrottak a halak, — de azért ki nem vette a vízből. Tempósan rángatta vissza, ha a víz sodra elkapta. Pista szólalt meg.

— Kied itt tilosba' halászik 's ezt a törvénytelenéséget be es bizonyítom.

— No rajta Pista ecsém! — mosolygta jó-akarattal fufanggal az öreg.

- Patak mellett ül-e?
- Ugy-a.
- Pisztráng van-e a patakban?
- Lehetséges. Halottam rőlük.
- Horogpáca van-e a kezébe?
- Még pedig jó mogyorófából.
- Húr van-e rákötözve?
- Kitűnő sodrás.
- Mi van a húr végén?
- Horog a szakállasabb fajtából.
- S a horogra van-e hernyó húzva?
- Van biz'a, jó kövér.
- Hát akkor mondja meg, hogy mit csinál itt kied, ha nem pisztrángászik?

Pista büszkén, hivatalos minőségének tudatában, a községházán ellesett udvarias formában adta fel az utolsó kérdést és úgy nézett Káruj bá'-ra, mint ahogy a vizsgálóbíró nézne a kereszt-kérdésekkel sarokbaszorított vádlottra.

Káruj bá' megérezve már a párbeszéd alatt, hogy a fiatal vadőr szigorúsága csak álarc és mögötte a jó tréfáért sok mindent megbocsájto vidámság lobog, ártatlan arccal adta meg a választ Csenedesen, szinte suttogva ejtette ki a szavakat, mintha nagy titkot árulna el:

— A hernyót tanítom uszni.

Pista bámuló, szigorú arcán vidám mosoly cikázott át és minden átmenet nélkül robbant ki belőle a kacagás.

— Hát ezt... ezt nem lehet beadni, met... — és újra kitörni készülő kacagását visszafojtva rácap-pott Káruj bá' vállára.

— Hanem a tanítást hagyja abba, nehogy megnyivadjék a szegény hernyó.

— Nono — dörmögte az öreg.

Kihúzta a horgot a vízből, lebontotta a húr-t és összecsavarva beeresztette a már utolsókat von-nagló pisztrángok mellé.

— Akkor adjék Isten! — nyujtotta kezét Pista és visszafordulva az ősvény felé elindultak egymás mellett a Lóhavas irányában.

Ékszerek, amelyekhez vér tapad...

Húsz év után elárverezték Budapesten a kommunisták által elrabolt ékszereket, amelyeknek már nem akadt gazdája

Budapest, július hó.

A postatakarékpénztár árverési csarnokában hétfőn délután érdekes és izgalmas jelenetek játszódtak le. A kalapács alá kerülő rengeteg műtárgy közül egyszerre csak rámutat valaki egy gyönyörű szikrázó szoliterre:

— Nézzétek csak meg ezt az ékszert... Vagy ezt az ötvözött vastag aranyláncot!... Ezt a drágamivű, arannyal berakott címeres cigarettatárcát, vagy ezt a sisakra készült, rubintokkal kifakott forgót!... Ezekhez a drága ékszerdarabokhoz vér tapad...

A postatakarékpénztár árverési csarnokában egyenlő hétfőn délután árverezték el azokat az ékszereket, amelyeket annakidején a kommunisták raboltak el magánosoktól. Ezek az ékszerek az idők folyamán perze eljutottak a hatóságokhoz. A hatóságok több ízben nyilvánosan is felszólították az embereket, hogy akik igazolni tudják, hogy valamely ékszerdarabnak jogos tulajdonosai, azokat kellő igazolás után átvehetik. Az elmúlt húsz év alatt többször közzétettek ilyen felszólításokat, voltak rengetegen, akik jelentkeztek a rendőrhatalóságnál és akik azután visszakapták ellopott vagy elrabolt értékeiket. Mégis maradt körülbelül nyolcvan darab olyan értékes holmi, amelyért nem jelentkezett jogos tulajdonosa. Ezek most a takarékpénztár árverési csarnokába kerültek.

— Tessék csak megnézni ezt a gyönyörű ezüstkeretű, velencei tükröt. Kétoldalas a tükrő, a nyele és a foglalata korszerű barokstílusú művészi munka. Benne monogram: J. N. Azt mondják, ezt egy vidéki kúrián rabolták a vörösök. A tükrő tulajdonosnője éppen öltözőasztala előtt ült, haját igazgatta, amikor berontottak a vöröskatonák a női budoárba, mindent felforgattak és a drágamivű tükröt is kicsavarták kezéből...

Az ezüsttükrön jól látható a családi címer, az ótáji koronával. Ezért a darabért sem jelentkezett idáig senki.

Érdekes, hogy minden egyes darabhoz egy-egy ilyen legenda fűződik. Barátunk ismét megszólal:

— Tessék megnézni ezt a finom bórneszeszert. Disznóbórból készült, bárói címer van beleégetve, hétágyú koronával, H. N. monogrammal. Ólomkristályból van minden darabja, ezüsfedelekekkel díszítve. Természetesen az ezüsfedeleken is ott látható tulajdonosának családi címere. A neszeszerben találtak még egy kis noteszt is, amelyben külföldi diplomataknak címei vannak feljegyezve. De a tulajdonos nevét nem találtuk meg sehol.

Egy arisztokrata, aki családiki.

És már mutatja is, hogy a neszeszer fogantatja megrongálódott, mert valószínű, hogy a vörösök úgy tépték ki a tulajdonos kezéből.

Az árverésre kerülő tárgyak között, ahogy ezétnézünk, találunk még egy függőből kivett

briliánskövet, koráll nyakláncot, egy ezüst perselyt, amelynek teteje erőszakosan van felfeszítve, ugyancsak ezüst kazettát, a mely ékszerartónak szolgált s amelyet szintén fölfeszítettek. Egy gyönyörű szikrázó fehér aranygyűrűt, szikrázó briliánskövel.

Három óra után néhány perccel kezdte meg az árverést dr. Benecóczy Elek, aki nagy figyelemmel, körültekintéssel végezte az árverelési aktust. Az árverés nagy érdeklődés mellett kezdődött el.

Természetes, hogy erre az alkalomra a hivatalos árverési hiénákon kívül magánosok is érkeztek, akiknek eljutott a füléhez, hogy milyen érdekes anyag kerül ma árverésre.

Egy elegánsan öltözött, zsakettes, fehérkamás arisztokrata úr siet végig a termen. Odamegy a kiállított tárgyakhoz és nagy érdeklődéssel szemléli végig. Bizonyos, hogy valamit keres. Egy húsz évvel ezelőtt elvesztett családi ékszert szeretne most itt felfedezni. De, ugylát-

szik, nem találta meg, mert fejét csóválva leül az egyik székre.

A közönség nagy érdeklődéssel figyeli az árverési aktust. Szinte egyöntetűen állapítják meg, hogy a tárgyak kikiáltási ára méltányos és alacsony. Tehát alkalmazkodó a mai gazdasági helyzethez.

Elegánsan öltözött, feketeruhás úrnő szólal most meg:

— Érdekes, hogy ezek a drága ékszerek mégis csak eljutnak a hatóságok kezébe...

Mire a szomszédja, egy idősebb úr felvilágosítja:

— Nehéz dolog az ilyesmit elrejteni. Ugyan mit csinálna egy szegény magános ember valamilyen címeres gyűrűvel, vagy kilencágyú koronás evőeszközzel. Az emberek nehezen hinnék el, hogy ezt valaki bérmlási emlékül kapta a családjától.

Diszmagyarról leszakított aranygombok.

Közben csendesen, izgalommentesen folyik az árverés. A kommunisták által elrabolt ékszerek és egyéb holmik árverése.

Egymásután kelnek el a bárói, grófi, sőt hercegi címerrel ellátott ékszerek, gyűrűk, nyakékek, diszmagyarról leszakított aranygombok, diszmagyarhoz viselt kardok, cigarettatárcák, szalencék.

Kalapács alá kerül végre egy alpacca evőkészlet is.

Néhány pengőért erre is akadt vevő.

Akik annakidején elhurcolták valahonnét, bizonyosan azt hitték, hogy ezüstkészletet zsákmányoltak...

Az élet meséiből...

Amikor hat iker keresi és megtalálja a boldogságot

Essexből jelentik: Huszonegy évvel ezelőtt egy braintreei jobbmódú anya hármas leányikre adott életet. A három csöppség már abban a korban, amikor az arckarakterek még nem alakultak ki teljesen, úgy hasonlított egymáshoz, hogy még a szülők szeme is alig tudott köztük különbséget tenni. A természet teremtő tükreiből született ikrek hasonlósága a haladó idővel egyre tökéletesebbé formálódott. És nemcsak testben, de lélekben, minden hajlandóságában, szokásában, érzésében is ikerré vált a három leány: Estrelde, Nancy és Doris Godwin. Aki látta és ismerte őket, önkénytelenül így variálta a régi szólás-mondást: „Három egy test és egy lélek.”

Az ikrek álma.

A három leányka szemrevaló hajadonokká serdült fel s a braintreei ifjak tekintete nem egyszer akadt meg csodálkozva a megtévesztésig egyforma hölgyeken, akik egymás nélkül úgyszólván egy lépést sem tettek. A szerelmes és tüzes pillantások azonban hidegen hagyták a Godwin-ikreket. Nem azért, mintha az ő szívüket

nem bujtogatta volna az élet tavasza, hanem mert egy olyan fiatalember után vágyakoztak, aki egyszerre három példányban sutogja feléjük a szerelem kedves, suta szavait. Jó magyaráns és egyszerűen szólva, három olyan iker ifjúról álmodoztak, mint amilyenek jó maguk.

Egy napon azután nagyot dobbant a szívük, azt olvasták a lapban, hogy Groxley-Greenben el három fiatalember, akik ikreknek születtek. Vágyálmaik beteljesedését látták ebben a hírben, minden habozás nélkül levelet írtak a három iker-ifjúnak: Mac, John és Patt Falkonernek és meghívták őket huszonegyedik születésnapjuk alkalmából uzsonnára.

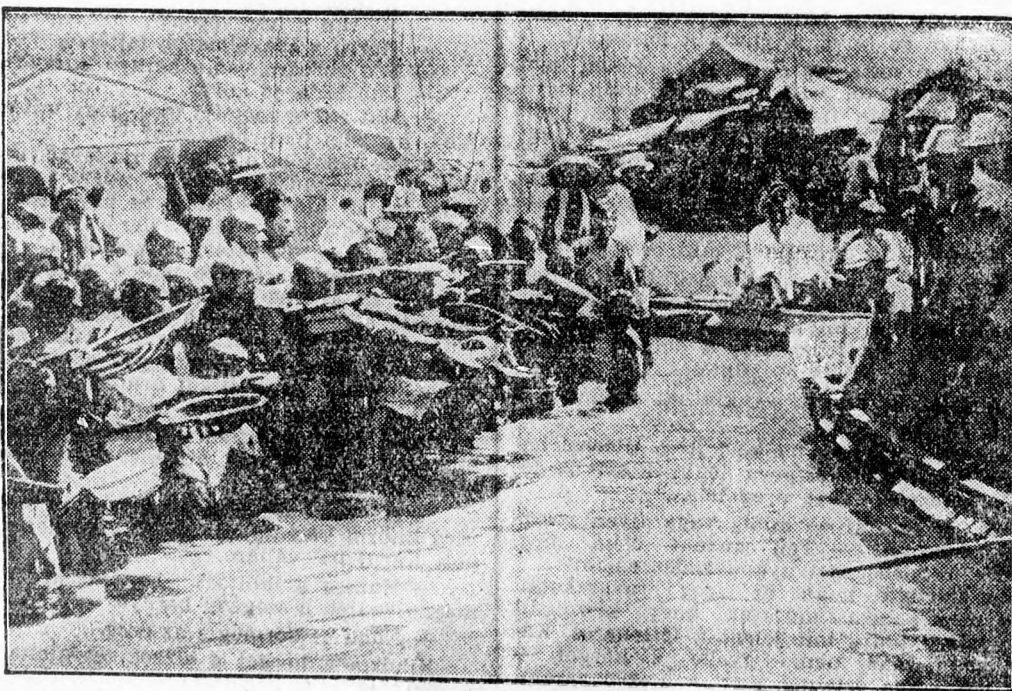
Hat szív egyet dobban...

A kedélyes vidám találkozó minden költői túlzás nélkül hat szív egyet dobbant. A három ifjú azt hitte, hogy hármas látás vett erőt rajtuk és a három iker-hármas is megbámulta a három Falkoner-fiút, akikről néhány perccel a bemutatkozás után már nem tudták, melyik a Mac, melyik a John és melyik a Patt. Valóság-gal „paff”-ok lettek. Vidám zürzavar, hangos nevetés közben úgy találgatták egymás nevét, mintha álarcosbálban volnának. De nekik még a hang sem szolgált útmutatóul, mert a három ikerhölgynek a hangja is tökéletesen egyformán csengett, éppúgy, mint a Falkoner-fiúké. A három iker-leány fülig beleyonyorkodott az álmaikat realizáló három iker-fiúba, de valamenynyüket majdnem percenkint szorongatta a kérdés: melyiket szeressem. Uzsonna után páros rendbe tagozódva tánclokálba mentek. A táncos párok álmélkodva nézték, hogyan lép be a terembe egyazon pár háromszor egymásután. A Goodwin-leányok meg a Falkoner-fiúk csakhamar az érdeklődés gyújtópontjába kerültek. Még a zenészek is elhibázták a ritmust, ha időnkint megcsodálták a táncoló ikreket, akik végül, hogy ne tévedjenek folyton egymás személyében, különböző virágokat vásároltak.

Iker-ídill és virág-ídill.

Estrelde szegfűt tűzött a mellére és ugyanúgy tett John, Nancy rózsát választott és John is sietett rózsát tűzni a gomblyukába, Doris pedig nefejejtessel ékítette a bluzát éppúgy, mint Patt. Így a szeretetreméltó zürzavar, vagy ahogyan a régiak mondták, az „amabilis konfusio” boldog összhangban oldódott fel. Patt táncversenyt nyert Dorisszal, John és Nancy, meg Mac és Estrelde is fáradhatatlanul lejtettek a muzsika ütemeire és zárórakor hazamenőben két székfű illatsókot váltott, két rózsát egymáshoz préselődött és két nefejejts-csokor csodálkozva hallotta egy csók cuppanását.

Iker-ídill, mely valószínűleg házassággal végződik, ha addig nem történik köztük valami keserű viágcsere, ami nagyon szomorú lenne a hat iker számára, aki keresi a boldogságot.

A „Sárga folyó” — mint jelentették — áradásával borzalmas károkat okozott Kínában, csaknem annyit mint a japán—kínai háború. Ez az első kép, amely Európába érkezett a „Sárga folyó” áradásáról: japán katonák mentik az árvíz-sújtott kínaiakat.

Diplomáciai tárgyalások Petrescu Comnen külügy-miniszternél

Megbeszélések Londonban a román-angol gazdasági összeköttetés fokozásáról

Bucuresti. Saját tud. Petrescu-Comnen külügyminiszter szerdán kihallgatáson fogadta dr. Bárdossy László bucuresti magyar követet, Bossiet, Románia budapesti követét és Thierry francia követet.

Londonból jelentik: A londoni lapok szerint a City kereskedelmi köreiből egyre nagyobb érdeklődés mutatkozik a romániai nyersanyagtermelés fejlesztése iránt, mely nyersanyagokat Angliába lehetne exportálni. Megállapítják a lapok, hogy más, a román piacra vonatkozó kérdéseken kívül a City köreiből megvitatás tárgyát képezte a román vizekben való halászás újjászervezésének kérdése is, tekintettel arra, hogy a halászás terén a román javak kiaknázásának fejlesztése igen gyümölcsöző kereskedelmet hozhatna létre az angol-román árucseréjében.

A világhörüli repülő Alaszkába érkezett

Newyorkból jelentik: Fairbanksi jelentés szerint Howard Hughes, aki szerdán délután 2 óra 1 perckor indult el Jakutskból, csütörtökre virradóan éjfél után 2 órakor szerencsésen leszállt az alaszkai Fairbanksben. Newyorkban már nagy előkészületeket tettek a rövidesen visszaérkező Hughes és társai fogadtatására.

Megegyezés a menekültügyi értekezletén

A délamerikai és az európai kisebb államok tartózkodnak olyan kötelezettségvállalásoktól, melyek Németországhoz való viszonyukat veszélyeztetnék

Eviából jelentik: A menekültügyi értekezlet nagyhatalmi körében elterjedt hírek szerint szerdán este az egyes küldöttségek a kedden átnyújtott határozati javaslatok alapján az alapvető kérdésekben megegyezésre jutottak. Az eredeti szövegben bizonyos változtatások történtek kisebb európai államok indítványára, mert ezek épügy, mint a délamerikai államok, nem akarják Németországhoz való viszonyukat veszélyeztetni. Honduras, Costa Rica, Nicaragua, Guatemala és Panama hír szerint igen határozottan tiltakoztak minden olyan szövegezés ellen, mely a segélynyújtáson túl, idegen államok belügyeibe való beavatkozásra kényszerítené őket. Anglia, Franciaország és Egyesült Államok hosszú tárgyalásokat folytattak szerdán ezeknek az államoknak kiküldöttjeivel és úgy hírléik, hogy kivánságuknak bizonyos fokig eleget tettek.

Hodzsa miniszterelnök egy héttel elhalasztotta megbeszéléseit a cseh-szlovákiai magyarság képviselőivel

A kormánytámogató pártok körében nehézségek támadtak

Prágából jelentik: Hodzsa miniszterelnök az Egyesült Magyar Párt képviselőit csütörtökre megbeszélésre hívta meg. Ezt a megbeszélést most Hodzsa egy héttel elhalasztotta. A halasztás azzal az indoklással történt, hogy a miniszterelnök a jövő héten már sokkal áttekinthetőbb képet adhat a tárgyalófeleknek. A programváltozás mögött a koalíciós pártok okozta nehézségek rejlenek.

A NÉMETBIRODALMI KÜLÜGYI FÉLHIVATALOS LAP MEGMAGYARÁZZA A SZUDÉTA-NÉMETEK SORSA IRÁNTI ÉRDEKLŐDÉST.

Berlinből jelentik: A Deutsche Diplomatisch-

Politische Korrespondenz Daladier francia miniszterelnök keddi beszédével foglalkozva, megállapítja, hogy Németország közvéleménye megelégedéssel vette tudomásul a francia államférfinak Németország becsületes béke-óhajáról tett kijelentését. Másrészt viszont Franciaország, mely éppen a közelmúltban ismerte el ünnepélyesen az alexandrettei szandzsák területén élő török kisebbség fennmaradásához fűződő török érdekek jogosultságát, nem veheti zokon a német birodalomtól sem, ha törődik a szudéta-vidékeken élő németek sorsával.

A japánok Hankau előtt

A béketárgyalások megkezdéséről beszélnek. Konoye herceg japán miniszterelnök Csang-Kai-Seket nem tartja komoly tárgyalófélnek

Sanghaiból jelentik: Diplomáciai körökben számolnak azzal, hogy a japán csapatok rövidesen elérik Hankaut, melynek elestével előnyömlésüket befejezik és megnyílik a béketárgyalások lehetősége.

Ezzel kapcsolatban azonban emlékeztetnek Konoye herceg japán miniszterelnök kijelentéseire, melyeket legutóbb tett a japán sajtó képviselői előtt. Kérdezték tőle, vajjon van-e valamilyes lehetőség arra, hogy harmadik hatalom közvetítése révén a Csangkaisek-kormányral béke jöjjön létre. Erre Konoye herceg így felelt:

— Japán Csangkaiseket és kormányát nem tudja komoly tárgyalófélnek tekinteni, mert Csangkaisek sokféle ingadozó politikája semmi bizalomra nem méltó. Csangkaisek korábban kommunista volt, aztán nacionalistaként mutatkozott be, most pedig ismét Moszkvához fordult segítségért. A „nemzeti kormány” még akkor se lenne Kína „központi” kormányának tekinthető, ha Csangkaiseket egy japánbarát államférfi váltaná fel, mert ennek a kormánynak semmi kapcsolata nincs a néppel. Ez nem zárja ki, hogy egy új egyesült Peking-Nanking-központi kormány egy újjászervezett Hankau-kormányral tárgyaljon. Japán úgy

diplomáciai, mint gazdasági eszközökkel dolgozik a harmadik hatalmak meggyőzésén, hogy Csangkaisek támogatásával jó lesz fölhangyniok. A helyzet mindinkább kibontakozó fejlődése folytán számolni lehet vele, hogy Japán politikáját jobban megértik, s ezáltal Anglia, Franciaország és Amerika magatartása Japán iránt megváltozik.

ANGOL—JAPÁN MEGBESZÉLÉSEK.

Tokióból jelentik: Japán diplomáciai körök élénk érdeklődéssel fogadják a tokiói angol nagykövetnek, Horinucsi helyettes japán külügyminiszterrel folytatott megbeszélését. A megbeszélést a Japán és Anglia közötti függő kérdések békés megoldásának szánták. A japán külügyi hivatal ezzel kapcsolatban rövidesen közleményt ad ki.

ANGLIA NEM AD KÖLCSÖNT KINÁNAK.

Londonból jelentik: A „Daily Telegraph” szerint az angol kormány elutasította azt a kérelmet, hogy Kinának 20 millió font kölcsönt nyújtson. A kormány szem előtt tartotta azt az indokot, hogy a jelen körülmények között ilyen kölcsön nyújtása még jobban kiélezné az angolelles hangulatot a Távol-keleten.

Kantont és Hankaut egyszerre bombázták a japán repülők

Londonból jelentik: Egy japán repülőraj csütörtökön reggel Kantont bombázta. A bombázásnak 150 halottja és 480 sebesültje van.

Reggel nyolc órakor kilenc japán repülőgép bombázta Hankaut. A robbanások az egész várost megrázták.

A petróleum végénye

A kisajátított vállalatok nem adnak tankhajókat s ezzel megátalják a mexikói kőolajkivitelt

Mexikói szólás-mondás szerint Mexikóban azért vannak forradalmak, mert nincs pénz és azért nincs pénz, mert forradalmak vannak. Mint minden paradoxonban, ebben is van valami igazság, csak mélyére kell nézni egy kissé a dolognak.

A XIX. század első felére, a nagy ipari fejlődés kezdeti korszakára, rendkívül jellemző a kalandvágy és kalandkeresés. Ebben az időben az azték-császárok mesés kincseiről szóló legendák mágneses erővel vonzották Mexikóba is a kalandkeresőket (a kalandorok e különös fajtáját az angol, lefordíthatatlanul, filibustersnek hívja). A filibustereket az eszük híre, a könnyű meggazdagodás reménye csábította, a nyomukban következő tőkések már sokkal prózaibb, sokkal kevésbé romantikus üzletek vonzották: a kalandorok által talált ezüstbányák kiaknázása, állami megbízások, ut- és vasutépítkezések. A spanyol uralom alól alig felszabadult fiatal állam így éreit gyümölcseként hullott a befektetési lehetőségeket kereső külföldi, elsősorban amerikai és angol tőkések ölébe. Az idegen tőke beáramlása még erősebb lett a 900-as évek elején, mikor O'Doheny, egy ír származású amerikai az első petroleumkutakat furta a Mexikói-öböl partvidékén. Ettől az időtől kezdve a dollárimperializmus kíméletlenül szíjpolozta ki az erőtlent, tőkeszegény államot. A kormány a petroleum- és ezüstmágnások kezében van, a korrupció elképesztő méreteket ölt, a spekuláció hullámai előltik az egész országot. Az idegen tőke politikai befolyásáról könnyen lehet alkothatunk magunknak, ha figyelembe vesszük, hogy pl. az 1870—1910. közötti időszakban a Mexikóban bejegyzett vállalatok alaptőkéjének összege 2 és fél milliárd pezóra rugott, de ebből az összegből alig egy negyedrészt esett mexikói tőkére. Ugyanebben az időpontban a szintén kb 2 és fél milliárd pezoit kitevő nemzeti jövedelemnek mindössze egyharmadrészt élvezte a mexikói nép, a többi a külföldi tőkés államokat gazdagította. 1913-ban a mexikói bányák 78 százaléka, a kohók 72 százaléka, a gummiültetvények 68 százaléka volt amerikai kézben, míg a petroleumtelepek másik része az angol érdekeltségek kezében volt.

Ismerve a spanyol lélek nyugtalanságát és ismerve a mexikói nép többségének példátlanul alacsony életszínvonalát, nincs semmi csodálatos az, ha a munkásság újra meg újra forradalmi megmozdulások segítségével igyekszik helyzetét javítani. Ezeknek a forradalmaknak azonban nemcsak osztályjellege, hanem nemzeti jellege is van, mert az uralkodó osztály tulnyomórészt idegenekből áll. Így az osztályharc folyamán kristályosodott ki a mexikói nemzet fogalma és a mexikói nemzeti gondolat, amelynek jegyében sajátította ki a mexikói kormány az idegen petroleumtársaságok vagyonát.

HARC A PETROLEUMTÁRSASÁGOKKAL

A forradalmak győztes elnökei igyekeztek az idegen vállalatok befolyását a minimumra csökkenteni. A nemzeti irányzat csúcspontját az 1917-es alkotmány 27-ik szakasza jelenti amely kimondja, hogy a föld mélyén rejlő minden ásványi és vegyi anyag a nemzet elidegeníthetetlen tulajdona, minden eddigi kiadott koncesszió érvényét veszti. A petroleumtársaságok létevére került sőt a szakasz a nagyhatalmak nyomása folytán sohasem jutott érvényre és az idegen tőke ellen irányuló mexikói lépések csak az adópolitikában jutottak kifejezésre. Hamarosan kapitulálni kellett azonban a kormánynak, mert a Venezuelában talált jobb minőségű petroleum súlyos konkurrenciát jelentett a mexikói olajtermelés számára, mi a produkció gyors csökkenésében nyilvánult meg. 1921-ben 28 millió tonna nyersolajat termelt Mexikó, a világprodukciónak 25 százalékát és ezzel a mennyiséggel a második helyet foglalta el a világ petroleumtermelő országai között, az Egyesült Államok mögött, de megelőzve Oroszországot. A termelés 1932-ben 5 millió tonnára esett vissza, a világtermelésnek alig 2 százalékára és ezzel Mexikó sorrendben a hetedik helyet foglalta el a világranglistán, az Egyesült Államok, Oroszország, Venezuela, Iran, Holland-Nyugat-India és Románia mögött. A petroleumből befolyó jövedelmek nagymértvű megcsappanása miatt súlyos nehézségekbe került a mexikói államháztartás és a kormány kénytelen volt a petroleumtársaságok

hoz fordulni segítségért. 1933-ban a három nagy érdekcsoport 7 millió dollár kölcsönt bocsátott a kormány rendelkezésére ebből az összegből az angol-holland Royal-Dutch-Shell és az amerikai Standard Oil Co. három-három milliót, a szintén amerikai Sinclair vállalat egymilliót jegyezt. A petroleumtársaságok ezzel természetesen ismét a helyzet urai lettek és az állam kedvezményeinek nyomán ismét emelkedni kezdett a termelés, amely 1936-ban 6 millió tonnára rugott, a mult évben pedig 6,750.000 tonnát tett ki.

CARDENAS MEGALAPITJA A „PETROMEX“-ET

Fiatalon, nem egészen negyvenéves korában került Lazaro Cardenas az elnöki székbe. 1895-ben született, előbb adóhivatali tisztviselő volt és mielőtt jellemzőbb a mexikói viszonyokra, minthogy a béke adóhivatali tisztviselőből előbb a forradalmi hadsereg tábornoka, majd Michatlan állam kormányzója, később hadügyminisztere lett.

Viszály a külföldi olajvállalatokkal

A viszályra, amely végül is 17 társaság vagyónak kisajátítására vezetett, egy bérharc adott alkalmat. 1937 májusának végén általános sztrájkot mondtak ki a petroleummunkások és bérjavítást követeltek. A kormány beiktatott közbe lépésre tíz nap után véget ért a sztrájk és egy bizottság megkezdte a tárgyalásokat a munkások követeléseinek ügyében. A bizottság megállapította, hogy a munkások jogosan kértek béremelést és felszólította a társaságokat a bérek emelésére. Minthogy ez a társaságok számára 26 millió pezo többkiadást jelentett volna, azok vonakodtak elfogadni a bizottság döntését. Erre július közepe táján 2000 munkás állott sztrájkba a Poza Rica és Vera Cruzi fúrásoknál. 58 napi sztrájk után a munkások ki is vitték a magasabb béreket, azonban a petroleumvállalatok most a Legfelsőbb Bírósághoz fordultak és panasszal éltek a bérmegállapító bizottság döntése ellen. A Legfelső Bíróság ez év januárjában elutasította a vállalatok fellebbezését, mire a vállalatok nyíltan megtámadták az engedelmességüket. A kormány erre elrendelte a 17 társaság bankjeteinek lefoglalását, ez a lépés azonban mindössze 20.000 dollárt eredményezett. Március 18-án Cardenas elnök aláírta azt a rendeletet, amely kisajátítja a 17 külföldi társaság minden vagyonát. A rendelet értelmében a kormány tíz év alatt kártalanítja a társaságokat, részint petroleummal részint pénzzel. A kisajátítás finanszírozására a parlament felhatalmazást adott egy 100 millió pezos belső kölcsön kibocsátására.

A petroleumtársaságok, a szerintük törvényellenes intézkedés ellen kormányaikhoz fordultak segítségért. A mexikói petroleumtermelés irányítása eddig három hatalmas szervezet kezében volt az angol-holland Royal-Dutch, az amerikai Standard Oil of New Jersey és a szintén amerikai Consolidated Oil Corp. (Sinclair-csoport). Mr. Farishnek, a Standard Oil elnökének becsülése szerint 200 millió dollár amerikai tőke fekszik a mexikói petroleumban, az angol részesedést ugyanúgy 250—300 millió dollárra becsülte. Érthető tehát, hogy amikor ilyen hatalmas összegek forognak kockán, akkor már beleavatkozik az Egyesült Államok és Nagybritannia kormánya is.

AMERIKA ÉS ANGLIA MAGATARTÁSA

Az Egyesült Államok március 21-iki jegyzéke ugyan nem ismeri el törvényesnek az expropriációt, azonban nem is követeli annak visszavonását, csupán méltányos kártérítést kér. A tiltakozásnak azonban erősebb hangsúlyt adott az a hír, hogy Amerika megszünteti az ezüst vásárlását Mexikóban. Pár nappal később azonban Morgenthau kincstári államtitkár kijelentette, hogy Amerika nem használ megtorló rendszabályokat Mexikó ellen. Amerika látszólag érthetőlen erélytelenségének több oka van. Az amerikai közvélemény nyíltan Mexikó mellé állt, ugyanakkor a törzstelenes irányzatot képviselő Roosevelt sem hajlandó feladni a „good neighbourhood policy“-t Mexikóval szemben a Standard Oil kedvéért. Másrészt Mexikó bevitelének mintegy 70 százalékát Amerikából importálja és ezért csak

Az elnöki hivatal, mint a nemzeti forradalmi párt vezére nyerte el 1934-ben, tisztje 1940-ben jár le.

Cardenas elnök energikus kézzel látott hozzá a forradalmi párt forradalmi programjának megvalósításához. A nagy haciendák felosztásával földhöz juttatta a nincstelenek egy részét, Laguna környékén kollektív gyapottermelő telepét létesített, iskolák építésével igyekezett csökkenteni az analfabétizmus megdöbbentő arányát. Torvéte természetesen a külföldi tőke hatalmának megtörését is, ehhez azonban csak keztyűs kézzel nyúlhatott, mert az ország gazdasági és kulturális színvonalának emeléséhez és az erélyes fegyverkezéshez szüksége volt a külföldi tőke támogatására; 1934-ben felhatalmazást kapott a parlamenttől egy petroleumvállalat alapítására. A vállalat részvényeinek a fele az állam tulajdonát képezi, a részvények másik része a mexikói tőzsdén került kibocsátásra. 10 millió pezo alaptőkével meg is alakult a Petroleos de Mexico, vagy ahogy röviden nevezni szokták, a Petromex és 1936-ban napi 500 tonnát produkált. Pénzügyi nehézségek miatt 1937-ben felszólott a Petromex és helyét a Nemzeti Petroleumközpont vette át. Ennek feladatai a petroleumtartalékok kikutatása, új kutak furása, a finomítóipar fejlesztése, a kereskedelem szabályozása, az állam és vasutak szükségletének biztosítása. A Nemzeti Petroleumközpont főfeladata azonban abban áll, hogy lehetővé tegye a mexikói nemzeti olajipar lassú fejlődését, hogy idővel át tudja venni a termelést az idegenek kezéből. Erre a célra vett fel a kormány egy hatmillió dolláros kölcsönt new-yorki bankoknál.

ezüstben vagy petroleumban tud fizetni, az amerikai gazdasági élet pedig nincs abban a helyzetben, hogy megengedje magának a mexikói piac elvesztésének luxusát.

Amerikával ellentétben Anglia két igen éleshangú jegyzékben követelte az „El Aguila“ vagyónak visszaadását. Az angol erély érthető is, hiszen ez a Shell-vállalat 1937-ben az egész mexikói petroleumtermelés 62 százalékát produkálta. De Anglia esetében súlyos nemzeti érdekeket is sért az, hogy a mexikói petroleum kiesik az angol ellenőrzés alól, mert háború esetén a mexikói petroleum aránylag rövid és biztos uton szállítható a szigetországba.

A mexikói kormány válasza az amerikai és angol tiltakozásra mereven elutasító volt. Az angol kormány erre május 11-én újabb jegyzéket intézett Mexikóhoz, amelyben a forradalmi időkben szenvedett angol károk fejében fizetett kártérítésnek elmaradt négyhónapi részletét követelte. A mexikói kormány haladéktalanul elküldte a kért csekket, egyben megszakította Nagybritanniával a diplomáciai viszonyt.

A petroleumtársaságok kénytelenek voltak belátni, hogy kormányait támogatása semmit sem használ és csak saját erejükre vannak utalva. Új politikájuk arra irányult, hogy megbénítsák a mexikói petroleumkivitelt. Ez komoly veszélyt jelent Mexikó számára, mert a tankhajók 83 százaléka amerikai és angol-holland társaságok kezében van és ezek nem adnak hajót a mexikói petroleum szállítására.

A kormány minyárt az első napokban súlyos nehézségekkel került szembe, mert Amerika, legalábbis átmenetileg, beszüntette az ezüst vásárlását. Emiatt leértékelték a pezo. Míg azelőtt egy dollár 3,5 pezoért ért, most a dollár öt pezoval egyenlő; az értékesítés tehát igen jelentős. Az infláció kétségkívül súlyos megpróbáltatásokkal jár.

Állítólag a japánok 500.000 barrel (kb. 70.000 tonna) petroleumot szándékoznak vásárolni, Mexikótól, a vételár fejében olajvezetéket építenének a tehuantepec olajmezőkről valamelyik Csendes-óceáni kikötőbe. Ennek az olajvezetéknek komoly jelentősége lenne Japán részére, mert a japán tankereknek nem kellene áthajózni az amerikai kontroll alatt álló Panama-csatornán.

Mint látjuk, a mexikói petroleum körül még folyik a harc és a harc kimenetele még kétségs. Nehéz jóslásokba bocsátkozni, mégis valószínűnek látszik, hogy a mai tulfeszített fegyverkezés idején, amikor minden csepp petroleumra szükség van, nem fogja sokáig nélkülözni tudni az angol és amerikai gazdaság a mexikói petroleumot és még kevésbé fogja hagyni az Egyesült Államok és Anglia kormánya, hogy Japán tegye rá kezét az értékes mexikói olajmezőkre. G. I.

A lequibb szentírás kiadás

„SZÖVETSÉG. I—III. kötet Vázonkötésben 1080 lei.

„SZÖVETSÉG I—II. kötet Vázonkötésben 360 lei.

HIREK

MAGYAR LAPOK
Keresztény magyar napilap

Oradea, Strada Regele Carol II. 5

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Felhirdetés: Egész évre 300. félévre 200. negyedévre 210. egy hónapra 70 lel.
Külföldi előfizetés: Egész évre 50 P. félévre 25 P. negyedévre 15 P.
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.
Postatakarékpénztári csef. számlánk száma: 80.037.
Telefon: 12-27.

Csúf szerkesztő: **dr. Sulyok István**

Kéziratokat nem ösztönk meg és nem adnak vissza.

Időjárás

A bucaresti időjáráskutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Egyes helyeken még záporosó, zivatar, pénteken már száraz és melegebb idő. Az északi szél gyengül, majd déli szél jön.

A CFR ÚJ KÖRFORGALMI UTAZÁSI RENDSZERT VEZET BE. Bucurestiből jelentik: A CFR vezérigazgatósága elhatározta, hogy a jelenleg érvényben levő körforgalmi rendszert megszünteti és teljesen új különféle érdekeket szem előtt tartó körforgalmi jegyrendszert léptet életbe. E célból 14 kerületre osztották be az országot és az egyes kerületeket turisztikai szempontból válogatták össze. Háromféle körforgalmat állítottak be. Az egyik körforgalomban csak a CFR-nek van szerepe, a második körforgalomban a folyamhajózás is, a harmadikban pedig a román tengeri hajózás is szerepet kap. A CFR körforgalmát öt körzetre osztották. Az első Banat és Olténia, a második Crisana és Maramures, a harmadik Ardeal, a negyedik Bucovina, Moldova és Basarabia, az ötödik Muntenia és Dobrogea. Minden körzetre külön utazási könyvecskét állít ki a CFR. Az új körutazási jegy személyre szól és másra át nem ruházható. Az utasnak joga van a személyvonaton kívül bármely gyorsvonatot minden árkülönbözet nélkül használni, csupán a Rapid vonatoknál kell megfizetnie a pótdíjat. Az utazást bármely ponton meg lehet kezdeni, de ugyanezen a ponton kell befejezni.

Leveszi lábáról Önt is a nagy hőség. Dörzsölje be homlokát, arcát valódi Dianával, hogy teste lelke felirissüljön!

Oradeán állítják fel a román-török vegyes kereskedelmi kamara fiókját. Oradea. Saját tud. Tavasszal állították fel a fővárosban azt a vegyes kereskedelmi kamarát, amely Románia és Törökország között a gazdasági kapcsolatokat lebonyolítja. Elsősorban a román termékek kiviteléről, tehát petroleumról, búzáról és élőállatokról van szó. Románia a kamara ösztönzésére részt vesz augusztusban az ismisi nemzetközi vásáron is, ahol egy pavillont épít fel. Mivel Transsylvania és Banat kivétel szempontjából igen nagy szerepet játszik, elhatározták, hogy ezen a részen egy fiókot állítanak fel. A napokban Oradeára érkezett Teodor Hodosan és ezirányban megkezdte tárgyalásait. A tárgyalások a legjobb mederben haladnak és valószínűleg még e hónap folyamán felállítják a fiókot, ami a város és a megye gazdasági életének újabb lendületet kölcsönözne.

Szabadonbocsátották az őrizetbe vett Lőrincz József dr. ditraui plébánost. Lőrincz József dr. ditraui plébánost a napokban csaknem 24 óráig őrizetben tartották, majd bekísérték a mercureaciuci szárnyparancsnokságra. A plébános ellen az volt a vád, hogy a megyefőnök rendelkezésére történő és az iskolára, valamint annak ingatlanaira foganatosítandó csendőri végrehajtást megakadályozta. A csendőrszárnyparancsnokságról azonban szabadon bocsátották, mert — mint kitűnt — a szóbanforgó ingatlan átvétele csak bírói uton történhet és így a plébános törvényesen járt el. Ugyanebben az ügyben Hadnagy János lelkész is bekísérték Mercurea-Ciucra, mert a plébános távollétében a szükséges törvényes lépéseket megtette. Kihallgatása után őt is szabadon bocsátották. Az iskolaügyben egyébként az egyház máris kedves hírosági döntéssel rendelkezik.

Halálra gázolta egy szerelvény Booskor Lénárd ferencrendi szerzetes édesanyját. Brasov. Saját tud. Megrendítő szerencsétlenség történt csütörtökön délelőtt az egyik brasovi állomáson. Booskor Domokosné 68 éves matróna, aki a piacon járt bevásárolni, hogy utját megrövidítse, hazafelé a külvárosi állomás pályatestjén akart áthaladni. Az idős nő nagyot hallott s így nem figyelt fel a közelgő szerelvény szipolására. A szerelvényt épp akkor tolatták át az állomáson amikor Booskor Domokosné a kerekek alá került és a szerencsétlen matróna a kerekek alá került és olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy nyomban meghalt. Az elhunytban Booskor Lénárd ferencrendi szerzetes édesanyját gyászolja.

NEGY ÉS FÉLÉVRE ITÉLTÉK GROSS JENŐT, BÜNTÁRSÁIT IS SÜLYOSAN ELITÉLTÉK Bucurestiből jelentik: Az ilfovi törvényszék szerdán délután két órakor kezdte meg Horis Bogdan tanácselnök elnökletével a Grosz-Cagero féle deviza családi ügy tárgyalását. A tárgyalás este 8 órakor ért véget s a tanács Grosz Jenőt négy és fél évi börtönre, politikai jogainak öt évi felfüggesztésére és ötvenezer lei pénzbüntetésre ítélte. Marcu Niederhoffert két és fél évre, háromévi jogvesztésre és huszezer lei pénzbüntetésre, Donciu Grigorescut három és fél évre, négyévi jogvesztésre és harmincezer lei pénzbüntetésre, Radu Anghelt három és fél évi elzárásra, négyévi jogvesztésre és harmincezer lei pénzbüntetésre ítélte. Samuelyt felmentették. A törvényszék kötelezte az elítélteket, hogy az államnak okozott kétféle millió lejt kárt egyetlenlegesen tiszessék meg s fizessenek ki 50.000 lei perkméltóságot.

VÁMSZABADRAKTÁR TIMISOARAN. Saját tud. Már régebben felmerült az a terv, hogy Timisoaran vámszabadraktárt létesítsenek. Manuila Camil dr., a Kereskedelmi- és Iparkamara főtitkára most a nemzetgazdasági minisztériumban beterjesztette az errevonatkozó beadványt. A minisztérium tanulmányozás tárgyává teszi az ügyet.

Kimerült idegzetűek, lábadozók üdítésére valódi Diana sósborszesz!

Hatvan cigány kötött házasságot egy braşov-megyei községben. Braşov. Saját tud. Petrescu Tocineanu ezredes-megyeifőnök közbenjárására a braşov-megyei Satulung község templomában 60 cigány házasságot kötött. Az „ifjú házasságok” eddig vadházasságban éltek s csak a megyefőnök körületekintő munkájának tudható be, hogy ezek az emberek is egyházuk áldásában részesülhettek. A nem mindennapi szertartás végén a megyefőnök — aki egyébként a 60 pár násznagya is volt — keresetlen szavakkal méltatta a házasság szentségét, amely minden ország erkölcsének alapköve.

A JÓSZIVŰ EMBEREKHEZI Egy „jobb napokat látott” öreg iparosember járt ma szerkesztőségünkben, hogy lapunk útján a jószívű emberek támogatását kérje. A 83 éves Kozma Adámnak régebben jövedelmező asztalosműhelye volt, most már azonban nem bírja a munkát és Simion Barnutiu-utca 1-a számú házában levő lakásán feleségével együtt a legnagyobb nyomorban él. Adományok lapunk kiadóhivatalába is küldhetők a becsületben megöregedett iparos részére, aki valóban minden szánalmat és támogatást megérdemel.

Személyzeti kimutatás ötven kérdőponttal. Timisoara. Saját tud. A pénzügyigazgatóság új személyzeti kimutatást szerkesztett, amelyen mintegy ötven kérdőpont szerepel. Többek közt, hogy hány szobás lakása van az alkalmazottnak, mi a házbérszerződésének a száma, mi a családtagok keresete. Az adatokért a munkaadó felelős. A Kereskedők Egyesülete most lépéseket tesz annak érdekében, hogy az újfajta személyzeti kimutatást vonják vissza, annál is inkább, mert azt egyedül Timisoarán hozták forgalomba. Utal az egyesület arra is, hogy nagyobb cégek képtelenek minden alkalmazottról ötven adatot nyilvántartani különösen ott, ahol az alkalmazottak gyakran váltakoznak.

ROMAN VÁROSBAN HAT HÁZ. SAS-CUT KÖZSÉGBEN ÖT MAGYAR GAZDASÁG LEÉGETT. Bucuresti. A moldvai Sascut községben Ferenc Antal földműves házában tűz ütött ki, Ferenc Anna vigyázatlansága következtében. A tűz öt gazdaságot, részben magyarakotéit elhamvasztotta. Roman városban is tűz volt, hat ház leégett.

Papirhajó

Egy kis papírszónak libbent a folyóra, egyet-kettőt perdült maga körül, aztán elindult ismeretlen távlatok felé. A folyó eleinte lágyan, szelíden ringatta, mintha csak azt akarta volna, hogy megbarátkozzon a szokatlan helyzettel. Aztán egy hullám hirtelen hátrá ragadta, táncolatni kezdte s szinte úgy tűnt fel, hogy pillanatok alatt eltemeti. Az ár azonban csak tréfálkozott. A víz néhány másodperc alatt kistmullt s csaknem anyáskodó szeretettel ringatta tovább a gondjaira bízott tenyérnyi „hajót”. Ekkor már úgy látszott, hogy épen érkezik el addig a pontig, amíg az érdeklődők tekintete kiserheti.

De nem így történt. Vagy legalább is nem egészen így. A jobb parton néhány suhanc fürdött és felfigyelt a parányi papirhajóra. Felfigyelt s a parti kavicsokkal valóságos „bombázóport zúdított” rá. Éles kavicsok csapódtak a folyóba s a mind távolabb sikló hajócska körül pillanatonként paskolták a vizet. Az ostromló suhancok pedig lejjebb és lejjebb futottak a parton s egy-egy kavics néha már surolta is a papirhajót.

A kis hajó azonban mégis megmenekült. És ahogy kikéért a suhancok „zárótűzéből”, a híd fölött valaki kicsit hangosan sóhajtott fel. És megkönnyebbülten lelékzettek fel azok is, akik vele együtt mindvégig izgalmas érdeklődéssel lesték a „tengeri háború” kimenetelét. Megérezték — bizonyára — hogy a csöppnyi szónak nem indult útjára egészen üresen. Megérezték, hogy vízrebocsátója valamely titkos vágy, vagy remény teljesülését fűzte partraérkezéséhez. S ez az ismeretlen vágy, ez az el nem árult remény most már biztonságban — legalább is képzelet biztonságban — suhan tovább a folyó láthatáron túl tükröző vize fölött, a „tűzvonalból” szerencsésen kimenekült papírszónakon.

Hajó nem vitt — talán soha — ennél értékesebb rakományt.

Horváth Imre.

Zürichi zárlat. Párizs 12.09 fél, London 21.56 háromnegyed, Newyork 437 háromnegyed, Brüsszel 214.02 fél, Milánó 23.01, Amszterdam 240.72 fél, Berlin 175.75, Prága 15.12, Varsó 82.40, Belgrád 10. Bucuresti 325.

Öngyilkos lett egy oradeai urinő. Saját tud. Özv. Klein Ferencné 49 éves itteni uriaszony, nővérének, Rosenblück Lajosnénak Ritul Seleusul-utca 27. számú házában levő lakásán felakasztotta magát. Mire rátaláltak, már halott volt. Hozzá tartozói szerint férje halála buskomorra tette s így valószínű, hogy házastársa elvesztése fölötti bánatában dobta el magától az életet.

Lábadozó beteg ujerőre kap a mindennapos Diana lemosástól!

Öngyilkosságot követett el vőlegénye revolverével. Timisoara. Saját tud. Tomnatic községben öngyilkosságot követett el Regnier Vilmos mérsáros tizenhétéves Rıza nevű leánya. A fiatal leány már két éve jegyben járt a telefonársaság Balau Ioan nevű huszéves tisztviselőjével. Az utóbbi időben a jegyesek között többször szóváltás támadt a leány féltékenysége miatt. Most a leány váratlanul megjelent a vőlegény hivatalában, ahol éppen két férfi várakozott telefonösszeköttetésre s amikor a tisztviselő rövid időre az udvarra távozott, Regnier Róza Balaunak a hivattal szomszédos lakaszobájába sietett s ott — állítólag a vőlegény revolverével — mellbelőtte magát. A két várakozó férfi sietett elsőnek segítségére. A leányt szülei lakására szállították, ahol az orvosi segítség ellenére három óra mulva meghalt. Halála előtt nagához kérette Willkom Adám szentszéki tanácsost, plébánost, meggyónt s a haldoklók szentségét is felvette. A gyászoló szülők iránt az egész környéken nagy részvét nyilvánul meg.

Temetések. Irímias Sándor 17 éves korában meghalt. Temetése július 14-én volt a Rulikovsky-temetőben. — Özv. Kriszka Mártonné 78 éves korában meghalt. Temetése július 14-én volt az Astaci-utcai lakásától a venetiai-temetőbe (Caritas).

* Féloldali hűdésben szenvedő betegeknek gyakran igen nagy megkönnyebbülést szerez egy kis pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz, azért, mert anélkül, hogy a betegnek a legcsekélyebb mértékben is erőlködni kellene, a beletet alaposan kitisztítja és az egész anyagcserét előmozdítja. Kérdezze meg orvosát.

A legközelebbi bucurești-i nemzetközi futballmérkőzésen ötszáz felügyelőt helyeznek el a közönség körében

A fővárosi „Palack-dobálás” következményei

Bucuresti. Saját tud. A „Timpul” írja: A súlyos incidenseket, amelyek az FC Rapid—Ujpest és a Ripensia—Ferencváros közötti bucurestii találkozón a Középeurópai Kupamérkőzések keretei között történtek, nagy részletességgel ismerteti az olasz sajtó is. Lucide Octavian, a Román Labdarugószövetség főtitkára, aki tegnap érkezett haza Genfből Bucurestibe, közölte a sajtóval, hogy a tárgyalások, amelyeket olasz hivatalos körökkel folytatott, egyáltalában nem kedvezők Romániára nézve. Így megmondták a főtitkárnak, hogy ezek az incidensek, különösen az a tény, hogy a közönség palackokkal dobálta meg játékosok közepén a vendégjátékosokat, Romániának a kuparésztervezők közül való törlésére vezethet és pedig nemcsak erre az évre nézve, hanem végérvényesen. A Román Szövetség a legközelebbi bucurestii nemzetközi mérkőzésen 500 felügyelőt fog elhelyezni a közönség között.

Julius 30-ig kell kérni a katonai tanulmányi szabadságot

Bucurestiből jelentik: A nemzetvédelmi minisztérium közli: Az 1938. évi kontingensű, valamint régebbi korosztályú ifjak, akik az 1937—38. évre tanulmányi szabadságot kértek, július 30-ig nyújtsák be okmányaikát a hadkiegészítő parancsnoksághoz és pedig:

- 1937—38. évi tanulmányi bizonylatot.
- A. és B.-nyilatkozatot és a katonai taxa lefizetéséről szóló nyugtát.

Ha azt akarják, hogy további szabadságot kapjanak, úgy augusztus 15-től kell benyújtani az újabb kérvényt.

Aki ezeknek a formalitásoknak nem tesz eleget, az november 1-én be fog vonulni.

Az 1938. évi korosztályú ifjak szintén augusztus 1-ig küldjék be kérvényeiket a Cercul de Recrutarehoz. A kérvényben fel kell említeni a következőket: név, állandó lakhely, születési hely és idő, korosztály hadkiegészítő parancsnokság, iskola, ahova a tanulmányi szabadságot kéri, iskolai év.

Katonaköteles ifjak figyelmébe. Az oradeai városi katonai ügyosztály közli: A sorozási törvény 8—12. szakaszai értelmében felhívjuk az 1918. 1919 és 1920 évi születésű ifjakat, akik eddig nem jelentkeztek az összeírás felvételre, valamint az összes 1921 évi születésű ifjakat, hogy a városháza katonai ügyosztályánál I. emelet, 35 ajtó, július 15-től augusztus 15-ig délelőtt 8—1 óra között jelentkezzenek. Azok, akik nem Oradeán születtek, hozzák magukkal születési bizonyítványukat és bejelentési lapjaikat. Külföldön született ifjak hozzák magukkal másolatban állampolgársági igazolványaikat is. A távollévők helyett családtagok is jelentkezhetnek.

PÁLYAZATI HIRDETMEY

Kántortanítói állást hirdet a beiusi római katolikus egyházközség osztatlan iskolához. Javadalom: havi 2700 lei, lakás, fűtés és mintegy 3000 lei stóla évenként. Pályázni lehet augusztus 1-ig. Választás napjáról a pályázók értesítve lesznek.

Róm. Kath. Egyházközség.

Vakmerő valutacsempészést lepleztek le Satumaren

Rendesen postázott, egyszerű levélben több mint háromszázezer lei értékű feketevalutát hozott a talmudista. Jósziú emberek tanulmányi segélyének nevezte a pénzt

Satumare. Saját tud. A csempészésnek szokatlan és vakmerő módját választották a satumarei feketetözsde külföldi üzletfelei. Egy rendesen postázott, egyszerű levélben több mint háromszázezer lei értékű csehkoronát küldtek Satumare-ra. A tömött borítékra a második számú postahivatal egyik tisztviselője lett figyelmes. Gyanúját különösen az keltette fel, hogy a borítékot Zürichből, a fekete valutások központjából továbbították. Ertesítették a vámhivatalt, valamint a Nemzeti Bank satumarei fiókjának igazgatóját. A hatóságok a küldeményt lefoglalták és felbontották. A borítékban hatvan darab cseh ezerkoronás került elő, amelyet a zürichi fekete börzén néhány soros levél kíséretében azzal a megjegyzéssel küldött Grosz Zoltán 22 éves satumarei, Negru Voda 1. szám alatt lakó talmudistának, hogy

az üzlet lebonyolításához szükséges többi pénzt hasonló módon juttatja el hozzá. A több mint háromszázezer lei értékű valutát a hatóságok azonnal lefoglalták és értesítették a rendőrség vezetőjét. A nyomozók ezután őrizetbe vették Grosz Zoltánt, aki azzal védekezett, hogy a pénzt Londonban tartózkodó apja küldte. Később a vallomását megváltoztatta és jósziú emberek tanulmányi segélyének nevezte a zürichi küldeményt. A rendőrség és a vámtisztviselők ezután Katz Henrik és Drummer Samuel közismert fekete valutásoknál tartott házkutatást, ahol pénzt nem találtak, ellenben olyan bizonyítékoknak jutottak a birtokába, amelyek szerint Katz és Drummer titokban tovább folytatják bűnös üzletheiket. Grosz átadták az ügyésznek. Katz és Drummer ügyében tovább folyik a nyomozás.

Drákói szigorral török le a hatóságok az árdrágítást

Letartóztatták két timisoarai szövetkezet vezetőit, akik kivonták a forgalomból és raktárakon halmozták fel a vaját

Timisoara. Saját tud. A város vezetősége és a termelők közötti harc, — amelyről lapunk mai számának más részén részletes tudósítást közlünk — most újabb és meglepő fejleményekre vezetett. A vidéki termelők az utolsó 24 órában teljesen elmaradtak a timisoarai piacokról. A helybeli szövetkezetek az ármaximálás után szintén tartózkodnak az eladástól és a lakosság különösen a vaj nélkülözése miatt szenved. A türehtetlen állapotokra való tekintettel Bodreanu Rodrig tábornok főpolgármester, Proporgescu ezredes-megyei főnök, Buzoianu főügyész, Mateescu csendőralvezredes, a helybeli rendőrség parancsnoka, valamint Heim Ernő dr városi tanácsos társaságában megjelent a „Cooperativa Agricola Centrala”, valamint a „Cooperativa Agrara Banatiana” raktárában, ahol vizsgálatot tartott. A vizsgálat eredménye meglepőnek bizonyult, amennyiben

a hatóság mindjárt az első szövetkezetnél 4.835 kilogramm vaját talált elraktározva.

Klein Ádám, a szövetkezet vezetője kihallgatása során előadta, hogy

üzleti szempontból nem találta megfelelőnek a 60 leies maximális árat s ezért tartózkodott a vaj forgalomba hozatalától.

hajlandó azonban a következő naptól kezdve 400—500 kilót 60 leiért a lakosság rendelkezésére bocsájtani. A szövetkezeti vezető vallomását jegyzőkönyvbe vették, majd

a hatóság elrendelte azonnali letartóztatását.

A másik szövetkezet, — amelynek Wác Ágoston a vezetője — a hatóság megállapítása szerint az elmúlt napon 30 kiló vaját hozott forgalomba, kilónként 76 leies árral, vagyis 16 lejel drágábban, mint amennyiben a vaj maximális árat megállapították. A szövetkezet raktárában egyébként 1.565 kilogramm vaját találtak a hatóságok vezetői, ami után

Wác Ágostont szintén letartóztatták és elrendelték a szövetkezet Jimbolian tartózkodó ellenőrének, Klein Jánosnak őrizetbevételét és elővezetését is, ami rövidesen megtörtént.

A járásbírósaág a rendkívül érdekes és a termelőket érthetően különösen foglalkoztató két ügyet csütörtök délelőttre már tárgyalásra is tüzte. Lapunk zártáig a tárgyalás még nem ért véget.

Alpesi vadászok kitűzték a francia trikolor, Európa legmagasabb hegyormára

Párizsból jelentik: Szerdán délután harminc alpesi vadász gyakorlatozás közben megmászta a Mont Blancot és a csúcsra kitűzte a francia trikolor. Először történt meg, hogy zárt katonai alakulatnak sikerült megmászni a Mont Blancot. A kitűnő teljesítményhez hét óra kellett. A jövő héten egy másik vadászvezred katonái is megkísérlik ezt a teljesítményt.

Ismeretlen merénylő megkéselt egy fiatal cselédleányt. Braşov. Saját tud. Tegnap este Konyapot Mária 19 éves cselédleányt, aki a cirkuszi előadástól igyekezett hazafelé, egy ismeretlen férfi megtámadta és borotvával több helyen súlyosan megsebesítette. A szerencsétlen leányt — akit a járőrök ájultan találtak — életveszélyes állapotban szállították a közpórházba. A rendőrség őrizetbe vette Serbanescu Gheorghe cirkuszi mutatványost, akit a merénylet elkövetésével gyanúsítanak. Serbanescu azonban tagadja, hogy a leányra rott hűncselekményt ő követte el.

Ötszázharminckilenc személyt törölték Timisoarán az állampolgársági névjegyzékből. Saját tud. A helybeli elsőszámú járásbírósaág a megejtett állampolgársági revízió során négyszáznegyvennégy személy állampolgárságát rendben találta. Az iratok be nem terjesztése miatt viszont ötszázharminckilenc személyt törölt az állampolgársági jegyzékből. Ötvenkét személyt azért törölték, mert a törvénykivánta követelményeknek nem feleltek meg. A törlések ellen eddig kétszázötven fellebbezést adtak be. Ezek közül százhat már július 21-én tárgyal a bíróság.

KÖZGAZDASÁG

Meghosszabbították a szabadforgalmi pengő és schilling üzletek lebonyolításának határidejét

Bucurestiből jelentik: Tekintettel arra, hogy június 30-án életbelépett román-magyar fizetési egyezmény, valamint az Ausztriával és Németországgal fennálló külkereskedelmi és fizetési megállapodások egységesítése értelmében a pengő illetve a schilling szabad forgalmi rendszere megszűnt, a Nemzeti Bank intézkedett az új rendszer gyakorlati alkalmazásáról. A Nemzeti Bank rendelkezéseinek főbb tételei a következők: Az összes, június 30-ig kiadott szabadforgalmi pengő engedélyek érvényét meghosszabbították július hó 31-ig. Ezen időpontig az importőrök kötelesek a lei fedezetet 27 leies árfolyamon lefizetni. A régi egyezmény alkalmazását illetően úgy intézkedett a jegykibocsátó intézet, hogy az összes szabadforgalomra leértécsített összegeket — a nyolcvan százalékos kvótát — amelyeket június 30-ig nem likvidáltak, 26.50 leies árfolyamon számolja el a Nemzeti Bank. Ez a művelet időrendi sorrendben és a lei-diszponibilis keretein belül történik meg. Ami a régi egyezmény értelmében a Nemzeti Bank által átvett 20 százalékos kvótát illeti, az elszámolás 25 leies árfolyamon azonnal megtörténik. Az új egyezmény végrehajtását illetően, a június elsejéig Magyarországra történt export miatt leértécsített összegeket átveszi a Nemzeti Bank. Az összes árucikknek, a kőolajipari termékek kivételével, a következő feltételek mellett történik meg az elszámolás: 30 százalékot nyomban átvesz a Banca Nationala, 70 százalék elszámolása pedig a budapesti befizetések sorrendje szerint és a lei-diszponibilitás keretein belül történik. A kőolajtermékeknek a szabad devizából származó összeg 40 százalékát azonnal elszámolja a jegykibocsátó intézet, 60 százalék elszámolása pedig pengő-kirring keretében történik, az alanti felosztás szerint: 30 százalék azonnali elszámolással, 70 százalék pedig a budapesti lefizetések sorrendje szerint a román importőrök által létesített lei-diszponibilitás keretein belül. A pengő-kvóta elszámolása 26.50 leies alapon történik.

Egyébként a Nemzeti Bank a következő hivatalos közleményt hozta nyilvánosságra a pengő-ügyletek elszámolását illetően:

Az érdekeltek tudomására hozzuk, hogy a pengő szabadforgalmára vonatkozó régi rendszer alatt létesített ügyletek lebonyolítása, illetve elszámolása 1938 július 31-ig meghosszabbított nyert, amennyiben a likvidálás nem történt meg június 30-ig. Ennek megfelelően az érdekeltek legkésőbb július 31-ig kötelesek közölni a Nemzeti Bankkal a június 1-ig bezárólag Magyarországra irányult kivételből származó szabadforgalmi rendszer alapján történt ügyleteket. A pengő összegek kizárólag a Magyarországból történő árubehozatalt kiegyenlítését szolgálja, a június 1-ig elvámolt tételeknél.

Az osztrák schilling helyzetének szabályozásáról a következőkben intézkedett a jegykibocsátó intézet: A bankoknál található valamennyi szabadforgalmu schillingtétel engedélye, melyeknél még a forgalmat nem bonyolították le,

július 22-ig meghosszabbítást nyer a régi egyezmény rendelkezéseinek megfelelően. A lei-fedezet lefizetésénél a schilling-összegeket olyan módon számolják el, hogy 2.15 schilling paritást alkalmaznak a márka átszámításánál, a márkát pedig 39 leies árfolyamon számítják. A továbbiakban részletes utasítások következnek az osztrák schilling szabadforgalmi rendszerének felszámolásáról és az új megállapodás szerinti rendszer gyakorlati alkalmazásáról.

Hetvenöt megye iparossága is képviselteti magát az „Iparos-parlament” előkészítő bizottságában

— Az előkészítő bizottság felhívása —

Oradea. Saját tud. Az iparosegyesületek kiküldöttjei, valamint az iparosszervezeteken kivülálló iparosok július 17-én, vasárnap 72 megyéből adnak egymásnak találkozót Sighisoaran, hogy előkészítsék a küszöbön álló „Iparos-parlament” megalakítását. Mintegy 100 kiküldött vesz részt az ország minden részéből a sighisoarai értekezleten, ahol megvitatják az iparosság országos szervezkedésének kérdését. Ugyanakkor részleteiben kidolgozzák a napirend pontjait, megállapítják a kongresszus határidejét és a színhelyt s kijelölik az előadókat.

Az előkészítő bizottság nevében alulírott hetes bizottság a sajtó útján is felhívja az iparosegyesületek vezetését, hogy minél nagyobb számban küldjék ki megbízottjaikat az előkészítő bizottságba, mert e nagyjelentőségű kérdés — amely a kézműiparosság történelmében új korszak betöltésére hivatott, — nem tűr tovább halasztást. Ugyanakkor meghívjuk az iparos-közületeken kívül álló iparosokat is, akik az előkészítést illetőleg szintén indítványokat terjeszhetnek elő.

Az előkészítő bizottságba kiküldött tagokat Sighisoaran vasárnap egy hetes bizottság fogadja, mely egyébként már megtette a szükséges intézkedéseket az értekezlet megtartására. Az értekezlet július 17-én, vasárnap délelőtt 10 órakor veszi kezdetét a Csillag-szálló nagyertermében. A sighisoarai gyűlésre utazó iparosok 50 százalékos vasúti kedvezményben részesülnek.

Az előkészítő bizottság nevében: *Ilés Dániel, Prosteanu N., Lászkovits Albert, László András, Karl Poldes, Kovács Sándor, Josif Falk*, a fogadó bizottság.

A KÜLKERESKEDELMI VÁLTOZÁSOK KÖVETKEZTÉBEN ELŐNYTELEN HELYZETBE KERÜLT A SATUMAREI BÚZA. Satumare. Saját tud. A búzaértékesítő hivatal által körvonalazott búza-export, amely szerint búzát csak erős valutájú országokba lehet a legkönnyebben kivinni, a satumarei búzapiacot előnytelen helyzetbe juttatta. Az északi országrész főként Csehszlovákiába és Németországba szállított s ezeket a piacokat a búza-értékesítő hivatal rendelkezése következtében elvesztette. A búzakivitel a kikötőkön keresztül kerül lebonyolításra, viszont a vasúti szállítás nagyon megrágtja a satumarei búzát. Ennek következtében a szerdai hetipiacon gyenge volt a vásárlási kedv. A felhozatal a mezőgazdasági munkák miatt lanyha. Az újbúza 420—430 lei, rozs 340—345, árpa 275—280, zab 340—350, tengeri 335—340, napraforgó 460—465 lei százkilogramonként.

Háromszázalékos forgalmi adót fizetnek az iparosok a javításra vállalt munka után

Bucuresti. A pénzügyminisztérium a forgalmi adó módosítása kapcsán újabb rendelkezéseket adott ki a vállalatokra és iparosokra vonatkozólag. A rendelet szerint azok a vállalatok és iparosok, amelyek forgalmi adót fizetnek és nemcsak új árucikkeket készítenek, hanem javítási munkálatokat is vállalnak, jövőben a javításra elvállalt dolgok után forgalmi adó címén az egész érték háromszázalékát kötelesek fizetni. Eddig ugyanis az volt a helyzet, hogy az ilyen javítási munkálatoknál az érték harminc százaléka után kellett hat százalékos forgalmi adót fizetni. A jövőben tehát az egész összeg után három százalékos forgalmi adó jár.

Uj maximális-árak Timisoaran

Kötelesek a piaci árúkat is árjegyzéket kiüggeszteni

Timisoara. Saját tud. Modreanu Rodrig tábornok-főpolgármester — mint jelentettük — meghatározta a piaci árakat. A város most hivatalos árjegyzéket bocsátott ki, amely a város egész területére, hetipiacokon éppúgy, mint az üzletekben, érvényes. A maximált árak többet fizetni, a hivatalos hirdetmény szerint tilos és bírságot von maga után. A jegyzék az új kenyér- és húsárakat is tartalmazza. 0-ás liszt nincs maximálva, 4-es liszt a malomban 8.50, a kiskereskedelmi forgalomban 9 lei, 6-os liszt 7 és 8 lei. A fehér kenyér ára nincsen maximálva, a 4-es lisztből készült kenyér kilója 10.50 lei, a 6-os lisztből való 7 lei. Marhaahus sütnivaló, elsőosztályú 25 lei, leveshús 21 lei, másodosztályú hús 18 lei. Sertéshús: karaj 34, elsőosztályú 27, másodosztályú bordahús 25 lei. Borjúhús 30 és 28, pörkölt hús 24 lei. Délelőtti tíz óráig a hentesek, ha valaki másodosztályú húst kér s ilyen nincs raktáron, kötelesek elsőosztályút adni, az olcsóbb áron. Nyomaték, legfeljebb 20 százalék — csak ott mérhető ki, ahol a hús semmiféle csontot nem tartalmaz. Megszabták a cukorárakat is. A kristálycukor 32, a kockacukor 34, a duplán finomított kristálycukor 32.20, por- és grizcukor 23, angol cukor 35, süvegucukor 33 lei. Az árhirdetmény kötelezi a piaci viszontelárusítókat, hogy fehér kartonon olvashatóan tüntessék fel minden egyes árucikkük árát. Viszontelárusítóknak, akik a maximális áraknál drágábban árúsítanak, azonnal elveszik a városi engedélyüket. Egyébként a város minden piacon táblákat helyez el a részletes árjegyzékkel. A város vezetősége végül külön felhívással fordult a lakossághoz és az éret olcsóbbodása érdekében mindenkit felszólított arra, hogy támogassa a városi közegyet munkáját, abban az esetben, ha valahol nem tartják be a maximális árakat, mindenkinek karhatalom áll rendelkezésére. A városi árközelítéssel kapcsolatban, amint értesülünk, a Kereskedők Egyesülete emlékiratot készített. Ebben utal arra, hogy a maximális egyes tételeivel a kereskedők nincsenek megelégedve. Számos olyan élelmiszer van, amelyért a kereskedő többet fizet, mint amennyiért eladhatja. Azok a hentesek, akik nagyváltól vásárolnak, 34 leit fizetnek olyan húsárért amelyet 25 leiért kellene árba bocsátaniok. A prágai sonka is drágább a maximált eladás áránál. A város a petroléumot 3.50 leire maximálta, holott az állam 4.75 leire szabtta meg azt. A kereskedők utalnak arra is, hogy az új piaci rend következtében a vidéki termelők nem jönnek a városba s a piac környékén található üzletek forgalma ennek következtében megcsappant. A maximálisok következtében — egyébként eltűnt a kenyér a timisoarai piacról.

KITUNÓ A BANATI GABONATERMÉS.

Timisoara. Saját tud. A Banatban már sok helyen megkezdődött a cséplés. Így egyes vidékekről már pontos adatok érkeztek a termésre vonatkozólag. Többek között Lenauheim községben holdankint 15—22 métermázsza 80—82-es minőségű búza termett. Variason átlag 14—16 mázsza 80 kilogramos búza, Jimboleán 15—16. Carpinison 14—15 mázsza 79—80-as búzát csépeltek. Az új búza máris a piacra került s megjelenése után máris árcsökkenés mutatkozott. A múlt héten jóminőségű búzáért még 540 leit fizettek, most a szövetkezetek 450—455, a malmok átlag 440—450 leiért vásárolnak. Egynéhány nap leforgása alatt a búza ára vagononként mintegy tízezer leiel szállott le.

Cronin

Réztábla a kapu alatt

V. kiadás.

Orvosokról szól ez a könyv, az orvosoknak egy bizonyos típusáról, amely — így mutatja legalább is Cronin — regénye — erősen el van terjedve az angol orvosi társadalomban. Pacienst és nagy honoráriumot hajszoló, egymás kezére játszó beteget és tudományt sarlatánmódra kezelő orvosokat mutat be, akik közt egy időre megszűdül és pénzhajszára adja magát a regény rokonszenvesen induló ifjú hőse is. Ahogy egy aszony a maga csöndes, néma rosszaságával teszi embereivel kiemelkedőből a fertőzőből — az a legnagyobb irasművészet. Az életben laasan minden elmarad, de addig érdemes élni, amíg van embertársunk, akin segíthetünk. Erre tanít ez a könyv, amely nemcsak az ideálisan felfogott orvosi hivatásnak, de általában az igaz embereknélk evan-géliuma.

Ára 185 lei és portó.

LEGUJABB

Atimisoarai törvényszékabanati római katolikus iskolaalapok javára döntött

T. vesnek minősítette az állam javára történt tulajdonjogi átírásokat

Timisoara. Saját tud. Annakidején részletesen beszámoltunk, hogy a timisoarai római katolikus egyházmegyében 44 esetben a római katolikus iskolaalapok nevén álló épületeket és telkeket kiigazítás címén az államra írták át. A püspökség fellebbezést adott be az átírások ellen. A fellebbezések közül két iskola: a jimboli katolikus gimnázium, valamint a bilei iskola ügyének tárgyalását csütörtök délelőttre tűzte ki a törvényszék. A bíróság a szükséges kihallgatások, valamint a püspökség és az állam jogi képviselőjének meghallgatása után végül is helyt adott Gabriel József dr ügyvéd, a püspökségi ügyész érvelésének és kimondotta, hogy a püspökségnek joga van a katolikus iskola-alapokat képviselni s így azok „gazdát-

lansága” nem igazolt. Ami a telekkönyvi átírásokat illeti, erre vonatkozóan a bíróság úgy döntött, hogy tulajdonjogi változtatásokat egyszerű telekkönyvi kiigazításokkal nem lehet végbevenni. Amennyiben az állam igényt tart az iskola-alapok vagyonára, úgy nem áll más mód rendelkezésére, mint az, ha pert indít a tulajdonjogért. Minthogy ezáltal a tulajdonjog állami átírása minden előzetes bírói ítélet nélkül történt, a telekkönyvi bejegyzés megváltoztatására nem volt jogcím. Ennélfogva a bíróság elrendelte, hogy a telekkönyvi eredeti bejegyzéseket a római katolikus iskola-alapok javára állítsák vissza s a megváltoztató bejegyzéseket töröljék.

A spanyol nemzetiek elfoglalták Sarriont

Egy szemtanu tanúságtétele Primo de Rivera fia kivégzéséről

Salamancából jelentik: A nemzeti csapatok a területen harctéren nagyszabású támadást kezdtek és elfoglalták Sarriont, valamint több más állást. Szerdán éjjel a nemzetiek repülői több köztársasági pályaudvart bombáztak és a levegőbe röpítették néhány hadianyaggal megrakott vonatokat. Kedden és szerdán a nemzetiek összesen kilenc köztársasági repülőgépet lőttek le.

Párizsból jelentik: Prima de Rivera fia, José Antonio de Rivera, a spanyol falangisták vezére, a polgárháború kitérőre óta nem adott életjelt magáról. Az alicantei spanyol törvényszék egyik bírója most Toulouseban járt és ott az újságíróknak elmondotta, hogy a nacionalista vezért vész-törvényszék elé állították, — amelynek ő is tagja volt — és kivégezték. Rivera „Eljen Spanyolország” kiáltással halt meg.

A prágai angol követ Hodzsa miniszterelnöknél

Prágából jelentik: Hivatalosan jelentik, hogy Newton, prágai angol követ hosszabb látogatást tett Hodzsa miniszterelnöknél.

Az „Osservatore Romano” bírálja az új német házassági törvényt

Egy anglikán püspök a németországi keresztény egyházak helyzetéről

Vatikánvárosból jelentik: Az „Osservatore Romano” bírálja a német házassági törvény intézkedéseit, valamint azt, hogy a német birodalmi törvényt Ausztriára is kiterjesztették. A lap szerint az új intézkedés a család szétbomlását és a család jogainak megsemmisítését jelenti, már pedig a nép fennmaradásának legfőbb pillére a család.

Londonból jelentik: A gloucesteri püspök a „Times”-hez intézett nyílt levelében megállapítja, hogy nem felelnek meg a valóságnak azok a hírek, melyek szerint a keresztény egyházakat Németországban igazságtalan és sértő bánásmódban részesítik. Az elmúlt tíz nap alatt megbeszélést folytatott igen sok német lelkésszel és megállapította, hogy azok teljes és egyenlő szabadságot élveznek és korlátozás nélkül betölthetik hivatásukat. Niemöllert azért tartóztatták le, mert az makacsul és tudatosan ellenszegült a törvényeknek és a szószerket politikai agitációra használta fel. A hatóságok Niemöllert kihágásait, azelőtti érdemeire való tekintettel, sokáig elnézték.

Ujabb gyujtogatások Haifában

Jeruzsálemből jelentik: Haifában újabb gyujtogatások történtek. Az egyik közeli zsidó telep ellen az arab aktivisták támadást intéztek és két zsidó rendőrt megsebesítettek. Az ország minden részéről összeütközéseket jelentenek, amelyeknek során sokan életüket veszítették, sokan megsebesültek.

A jugoszláv sajtó a magyar államiérfiak római útjáról

Zágrábból jelentik: Az itt megjelenő és a belgrádi kormányhoz közelálló *Novosti* című lap vezércikkében kedvező hangnemben foglalkozik *Imrédy* és *Kánya* római útjával. Hozzáteszi, hogy az olasz politika szorgalmazza, hogy Magyarország gazdasági és politikai téren Belgrád és Bucuresti felé orientálódjék. Kánya külügyminiszter egyik legutóbbi beszédében — ugymond — határozottan szorgalmazta Magyarország és a Kisantant-államok közeledését, ha nem is kollektív, hanem egyoldalu megállapodások alapján. Olaszország is támogatja ezt a törekvést és erről Rómában szó is fog esni. Az olasz sajtó cikkeiből — állapítja meg a *Novosti*, — világos, hogy Olaszország a javuló magyar-jugoszláv viszony továbbfejlesztését óhajtja. A két ország közötti viszony javulását jellemzik *Bakács-Bessenyei*, új belgrádi magyar követ rendkívül szívélyes szavai is, amelyeket megbízólevelének átnyújtása után mondott a jugoszláv sajtó képviselői-
pek

A világméretű repülés utolsó útszakasza

Csütörtök estére várják Newyorkba Hughes megérkezését

Newyorkból jelentik: Howard Hughes hajnali 2 óra 35 perckor tovább repült Fairbanksból Newyork felé. A Jakutsk és Fairbanks közötti 3330 kilométeres utat, amely a repülés legveszélyesebb szakasza volt, mert vad szibériai sztepppek felett vezetett át, 12 óra 17 perc alatt tette meg. A gép rádiójának jelentése szerint a legénység meglehetősen fáradt, de repülés közben, a lehetőséghez kihasználva az utat Winnipegben vagy San Paulban Hughes megszakítja. Az utnak ezt a szakaszát a repülők sötétben teszik meg.

Newyorkból jelentik: A bennetfieldi repülőterem minden előkészületet megtettek Hughes érkezésére. Ha az ut utolsó szakaszát is sikerült bejártatni, akkor Hughes és társai csütörtök este már vissza is érkeznek Newyorkba és a földet rekordidő: 3 és fél nap alatt sikerül körülvágnak, megdöntve Willey Post hétnapos világrekordját.

Archiadatok

Egy szó ára 3 lel, vastagabb betűvel 6 lel. „Cim a kiadóban” tovább 10 lel. Állástkeresőknek 33 százalékos kedvezmény. — A legkisebb hirdetés díja 30 lel. — Az első szót minden esetben vastag betűvel szedi a nyomda.

Lakás

Szobás,
konyhas lakást adok takarításért. Oradea, Str. Negruzzi 18.

Kiadó
két 1 szobás, előszobás lakás. Oradea, Str. Independentei 14. szám.

Kiadók
1—2—4 szobás uri lakások. Oradea, Str. Nicolae Zsiga 35. szám.

Kiadó
augusztus 1-re 4 szobás összkomfortos lakás. — Oradea, Str. Dimitrie Cantemir 25. szám.

Butorozott
szoba azonnali kiadó. Oradea, Str. Vlahuta 22

Lét
utcai szobas, komfortos lakás augusztusra kiadó. Oradea, Andrei Muresanu 14.

Alkalmazás

Okleveles
tanítónő házi tanítónő állást keres szeptember 1-re. Cim a kiadóban.

Egyedülálló
urieleány idősebb urinó, vagy házaspár házzelvezetését és gondozását elvállalja. Cim a kiadóban.

Különféle

Keresek
baromfi tenyésztéshez keltető géppel rendelkező egyént. Oradea, Str. Episcopul Nicolae Széchenyi No. 10.

Nyaralók figyelmébe!
Olcsó szobák kaphatók a Félix-fürdőn, erdészlakban. — Erdékiódnai: Paizs Józsefnél, Baile-Félix, Erdész-lak.

Hangverseny zongora
eladó. Oradea, Str. Bratianu 27. szám.

Készült a Szent László-nyomda Rt. környorgópenén Oradea, Str. Regele Carol II. No. 5.

Adás-vétel

Szentképek
minden nagyságban kerettel és anélkül olcsón kaphatók. Frenchez, Oradea, Str. Vlahuta 44. szám.

Szilfa
hálószoba komplett teljesen jó állapotban 6500 leiert eladó. Oradea, Str. Bratianu 37. kapu alatt balra.

Vennék
jó karban lévő használt gyermekkosci. Oradea, Str. Neptun 12. (Retul Comandantului.)

Eladó
három db marvanyasztal, vaslábkakal, óv. Császarnéni. — Ditrău jud. Ciuc.

Redőnyös
amerikai íróasztal jó karban, redőnyös írtartóval, olcsón eladó. Str. Miron Pompiliu 1. Oradea.

Eladó
irógépasztal, ingaóra, Meteor-kályha, ebédő, háló- és konyhabutor. Oradea, Str. Regele Carol 31. szám.

Lóhere
és gyepszóna eladó. — Oradea, Calea Apusului 65. szám.

Veszek
mindenféle újságpapír, könyvet, üvegeket, ócska férfi ruhákat. Klein Dezső, Oradea, Str. Budai Deleanu No. 2.

Jó
állapotban lévő, használt pianót megvételre keresek. Salard, Római katolikus plébánia

Egy
jókarban lévő Singer varrógép eladó. Oradea, Str. Nicolae Zsiga 30.

Zongora,
rövid, kereszthurok, bécsi gyártmányú, olcsón eladó. Cim: Oradea, Str. Petőfi 10.